Հայկական գիտահետազոտական հանգույց
Armenian Research & Academic Repository

Սույն աշխատանքն արտոնագրված է «Ստեղծագործական համայնքներ ոչ առևտրային իրավասություն 3.0» արտոնագրով

This work is licensed under a Creative Commons Attribution-NonComercial 3.0 Unported (CC BY-NC 3.0) **license.**

Դու կարող ես.

պատճենել և տարածել նյութը ցանկացած ձևաչափով կամ կրիչով
ձևափոխել կամ օգտագործել առկա նյութը ստեղծելու համար նորը

You are free to:

Share — copy and redistribute the material in any medium or format
Adapt — remix, transform, and build upon the material

5660

1880

2(059)
O- 83

ՕՐԱՑՈՅՑ

1880

Ք. ՔՐԻՍՏՈՍԻ

ԵՒ

ԱԶԳԻՍ ՀԱՅՈՑ

ՌՅԻԹ 1329

ՌՈՍՏՈՎ

9409

ՑՈՒՑՈՒՑԻ ՆԻՒԹԵՐԸ

Գուշակութ՛. եղանակաց 1880 թ. 2
Տօմար և շարժական տօնք Հայոց. 3
Ամսամուտք Հայոց 4
Տօնացոյց Յունաց և Ռուսաց . . . 5
Կայսերական տօներ 13
Գլխաւոր տօնք Լատինացւոց . . 14
Գլխաւոր տօնք Հրէից. 16
Վեհափառ(պատկերազարդ)քա-
 հանաքապետութիւն. . . . .
Օրացոյց Հայոց . . . .
Յարութիւն Պօղոսեան Պէզճեան
 (պատկերազարդ) կենսագրութ՛.
Երկաթէ ճամբաներ . . . .
Ցուցակ հայերէն գրոց՝ վաճառելոց
 ի Ռոստով . . . .
Ժամանագրութիւն գլխաւոր գիւ-
 տերի 11
Տարեգրութիւն երևելի անցքերի. 1

Մ՛էր պալատ. նոր էլած գրքէ

ՀԱՄԱՌՕՏ ՊԱՏՄՈՒԹԻՒՆ

ՕՐԱՑՈՅՑ 1880

ՆԱՀԱՆՋ Թ. ՔՐԻՍՏՈՍԻ

և

ԱԶԳԻՍ ՀԱՅՈՑ

ՌՅԻԹ=1329

ՌՈՍՏՈՎ

Տպ. Յ. Տէր-Աբրահամեան.

2(059)

Ի 1880 Թ.

ԳԱՐՈՒՆՆ — բարեխառն.
ԱՄԱՌՆ — բազմանձրև.
ԱՇՈՒՆՆ — թաց և հողմ.
ՁՄԵՌՆ — երկարատև՝ սաստիկ ցուրտերով.

---

1).

ԸՍՏ ՏՈՄԱՐԻՆ ՄԵՐՈՑ.

Գիր տարւոյն . . . . . . ՏՎ
Խօթներեակն . . . . . . Բ Գ
Վերադիրն 28
Իններտասներեակն 17
Տանուտէրն . . . . . ՑՈՒԼՆ
Բուն ձայնքն ԱՅ, ԲՅ, ԳՅ, ԴՅ աջակողմեան դասուն են՝ սկսեալ ի Բուն Բարեկենդանէ :

Дозволено Цензурою.
С.-Петербургъ, 19 Іюня 1879 г.

ՇԱՐԺԱԿԱՆ ՏՕՆՔ

և միջոցք նոցին.

Օր Ծն. և Յայտնութեան Կիր.
Միջոց ուտիք աւուրք . . 36
Առաջաւորաց երկ. ի Փետ. 10
Բուն բարեկ., ի Մարտի. 2
ԶԱՏԻԿ, յԱպրիլի . . . 20
ԵՐԵՒՄԱՆ ԽԱՉ, ի Մայ. 18
ՀԱՄԲԱՐՁՈՒՄՆ, ի Մայ. 29
ՀՈԳԵԳԱԼՈՒՍՏ, ի Յնսի. 8
Ս. ԳՐԻԳՈՐԻ բարեկ. ի Յն. 29
ՎԱՐԴԱՎԱՌ, ի Յուլիսի. 27
Միջոց ուտիք շաբաթք պհ. 3
ԱՍՏՈՒԱԾԱԾԻՆ, յՕգ. 17
Միջոց շաբաթք պահոց . 4
ԽԱՉՎԵՐԱՑ, ի Սեպտ. . 14
Ս. Գէորգայ երկ., ի Սեպ. 21
Միջոց ուտիք շաբաթք . 7
ԳԻՒՏ ԽԱՉ, ի Հոկտ. . 26
Յիսնակաց բարեկ., ի Նյ. 16
Ս. Յակոբայ երկ., ի Դեկտ. 7
Միջոց ուտիք աւուրք . . 17
Օր երեկ. Ծնն. և Յայտն. Բշ.

ԱՄՍԱՄՈՒՏՔ ՀԱՅՈՑ·

Քաղոցի 21 (1329 թ.) ի Յնվ. 1
Արացի 1 ի Յունվարի . . 11
Մեհեկանի 1 ի Փետրվ. . 10
Արեգի 1 ի Մարտի . . . 11
Ահեկանի 1 յԱպրիլի . . 10
Մարերի 1 ի Մայիսի . . 10
Մարգացի 1 ի Յունիսի. . 9
Հրոտիցի 1 ի Յուլիսի . . 9
Աւելեացի 1 (5 օր*) յՕգ. 8
Նաւասարդի 1 և տարեմուտ 1330 թ. յՕգոստոսի. 13
Հոռիի 1 ի Սեպտեմբերի. 12
Սահմիի 1 ի Հոկտեմբերի. 12
Տրէի 1 ի Նոյեմբերի . . 11
Քաղոցի 1 ի Դեկտեմբերի. 11

---

2) ԸՍՏ ՅՈՒՆԱՑ և ՌՈՒՍԱՑ·

Տարիք ի ստեղծմանէն աշխարհի 7388
Շրջանն արև. (кругъ сол.) 24
„ լուսնի (кругъ лун.). 16

---

* Մնացեալ ամիսները միշտ 30-ական օր ունին։

Խօթներեակն (вруцѣлѣто). 2
Ընդիկտիոնն (индиктъ) . 8
Տարեգիրն (ключевая бук.) Ы
Վերադիրն (епакта). . . 22
Ծնունդ Յիսուսի (Рожд. Христово) . . . . . . Գշ.
Ուտեաց աւուրքն (мясоястія) 8 շաբաթ և 6 օր.
Մսկտուր (мясопустъ) ի փետր. 24
Բուն բարեկենդան (сыропустъ) ի մարտի . . . 2
Քառասուն մանկանց (40 мучениковъ, 9 մրտի). Կիր.
Ալեքսիանոսի առն Ա՛ծոյ (Алексія ч. Б., ի մարտի 9) յ3-րդ շաբաթ մեծի պահոց. . . . . . . Բշ.
Աւետումն (Благовѣщеніе, ի մարտի 25) ի 4-րդ շաբաթու մ. պահոց . . Գշ.
Զատիկ (Пасха Христова) յապրիլի 20
Ս. Գէորգ (Георгія, ի 23 ապր.) զատկի շաբաթու. Դշ.
Կիսապենտեկոստէ (преполовеніе) ի մայիսի. 14

Յովհ. Ա՛ծբնին (Іоанна Богослова, ի մայիսի 8)
Ժ3-րդ շբ. զատկի . . Եշ.
Համբարձումն (вознесеніе) ի մայիսի 29
Հոգեգալուստ (пятидесятница) ի յունիսի . 8
Բարեկենդան առաքելոց (Петровъ мясопустъ) ի յունիսի. 15
Պահք առաքելոց (Петровъ постъ) 1 շաբաթ և 6 օր.
Պետրոս և Պօղոս (Петра и Павла, ի 29 յնսի). Կիր.

ԱՆՇԱՐԺ
ԳԼԽԱՒՈՐ ՏՕՆԵՐԸ.

—

ՅՈՒՆՎԱՐ.

1 Բարսղի հայրապետին, 7 Յովհաննու մկրտչին, 17 Անտոնի, 19 Մակարայ, 22 Տիմոթէոսի և Անաստասայ, 28 Եփրեմի.

ՓԵՏՐՎԱՐ.

1 Տրիփոնի, 2 Տեառնընդառաջ, 3 Սիմէոնի Ծերունւոյն և Աննայի մարգարէուհւոյն, 4 Իսիդորայ և Կիւրղի, 9 Նիկեփորայ և Բագարատայ, 12 Մելիտոսի և Ալեքսեայ, 15 Ոնեսիմեայ, 16 Պամփիլեայ և Պորփիւրի, 18 Լևոնի պապին, 19 Արքիպպայ և Փիլիմոնի, 22 Եւգինէոսի, 23 Պօղիկարպոսի, 24 Գիւտ գլխոյ Յովհաննու կարապետին, 25 Տարասիոսի եպիսկոպոսին.

ՄԱՐՏ.

1 Եւդոկեայ, 2 Թէոդոտեայ և Արսենիոսի, 4 Գերասիմոսի, 9 40 մանկանցն, 13 Նիկեփորայ, 14 Բենեդիկտոսի, 16 Սաբինայ և Պապայ, 25 Աւետումն, 27 Մատրոնայ կուսին, 28 Իլարիոնի և Ստեփանոսի, 29 Մարկոսի.

ԱՊՐԻԼ.

2 Տիտոսի և Պօղիկարպոսի, 3 Նիկիտայ, 4 Յովսեփայ և Պլատոնի, 5 Թէոդուլայ և Թէոնեայ, 10 Տերենտեայ և Պոմպոնիոսի, 12 Վասլի և Իսահակայ, 22 Վսեվոլոդ իշխանին, 23 Ս. Գէորգ, 25 Մարկոսի աւետարանչին, 28 Յասոնի և Սոսիպատրոսի, 30 Յակոբայ առաքելոյն.

ՄԱՅԻՍ.

1 Երեմիայ, 2 Աթանասի, 3 Տիմոթէոսի և Թէոդոսի, 4 Պելագեայ, 6 Յոբայ, 7 Երեւման սրբոյ խաչին, 8 Յովհ. աստուածաբանին, 9 Նիկողայոսի, 12 Եպիփանու, 13 Գլերիկոսի, 19 Պատրիկիոսի և Կոռնելեայ, 21 Կոստանդիանոսի և Հեղինեայ, 22 Բասիլիսկոսի, 26 Կարպոսին, 29 Թէոդոսիայ կուսին, 30 Իսահակայ, 31 Երմեայ.

ՅՈՒՆԻՍ.

2 Նիկեփորայ, 9 Կիւրղի, 11 Բարթողոմէոսի և Բառնաբայ, 13 Ակիւլինեայ, 14 Եղիսէի, 15 Ամովսայ, 21 Յուլիանոսի, 22 Եւսեբեայ, 23 Ագրիպինեայ, 24 Ծնունդ. Սրբոյն Յովհաննու կարապետին, 25 Փեբրոնեայ կուսին, 27 Սամսոնի, 29 Պետրոսի և Պօղոսի, 30 Երկոտասան առաքելոցն.

ՅՈՒԼԻՍ.

1 Կոզմայի և Դամիանոսի, 2 Գիւտ հանդերձից Ս. Աստուածածնի, 5 Սերգիոսի, 11 Եւփիմեայ և Օլգայի, 13 Գաբրիելի հրեշտակապետին, 15 Կիրակոսի, Յուղիտայ և Վլադիմիր իշխանին, 16 Աթանագինեայ եւ Յուլեայ, 17 Մարինեայ կուսին, 20 Եղիայի մարգ., 22 Մարիամու Մագդաղենացւոյն, 23 Տրոփիմոսի եւ Թէոփիլոսի, 25 Աննայի՝ մօր

սուրբ Աստուածածնի, 26 Պարասքեւեայ կուսին, 27 Պանդալէոնի, 28 Պրոխորոնի եւ Նիկանովրայ .

ՕԳՈՍՏՈՍ:

3 Իսահակայ, 4 մանկանցն Եփեսոսի, 6 Վարդավառ, 7 Դոմետեայ, 8 Եմելիանոսի եւ Միւռոնի, 9 Մատաթիայ, 10 Լաւրենտիոսի, 13 Մաքսիմոսի, 14 Մէքիայ, 15 Վերափոխումն սուրբ Աստուածածնի, 16 Անձեռագործ պատկերի Փրկչին, 19 Անդրէի զօրավարին.

ՍԵՊՏԵՄԲԵՐ.

1 Սիմէոնի, 4 Բաբելայ, 5 Զաքարիայ եւ Եղիսաբեթի, 6 Միքայէլի, 9 Յովակիմայ եւ Աննայի, 12 Աւտոնոմոսի, 14 Խաչվերաց, 17 Սոփիայ եւ երից դստերացն՝ Հաւատոյ, Յուսոյ եւ Սիրոյ, 20 Եւստաթէոսի, 22 Փոկասու եւ Յովնանու, 23 Յղութիւն Յովհ.

Կարապետին, 24 Գիւտ պատկերի Ս. Աստուածածնին, 25 Եւփրոսինեայ կուսին, 26 Յովհ. աւետարանչին, 27 Կալիստրատոսի, 28 Խարիտոնի, 29 Կիրակոսի, 30 Գրիգորի լուսաւորչին մերոյ.

ՀՈԿՏԵՄԲԵՐ.

1 Պաշտպանութիւն սուրբ Աստուածածնի, 2 Կիպրիանոսի եւ Յուստինեայ, 6 Թովմայի առաք., 8 Պելագեայ կուսին, 9 Յակոբու Ալփեայ, 11 Փիլիպպոսի, 14 Նազարիոսի, 18 Ղուկասու աւետարանչին, 20 Արտեմեայ, 22 Հրաշագործ պատկերի Ս Աստուածածնին Խազանու, 23 Յակոբայ առաք., 25 Մարկիանոսի եւ Մարտիրոսի, 26 Դեմետրեայ, 27 Նեստորի, 28 Տերենտեայ եւ Նէոնիլայ, 29 Անաստասայ·

ՆՈՅԵՄԲԵՐ.

1 Կոզմայի եւ Դամիանոսի, 3 Ակիփսիմեայ եպիսկոպոսին,

8 Միքայելի հրեշտակապետին, 11 Մինասայ եւ Ստեփանիդեայ, 13 Յովհ. ոսկեբերանին, 14 Փիլիպպոսի, 16 Մատթէոսի, 17 Գրիգորի սքանչելագործին, 21 Ընծայումն Ս. Աստուածածնի ի տաճարն, 22 Փիլիմոնի, 24 Կատարինեայ եւ Մերկուրիոսի, 30 Անդրէի նախակոչ առաքելոյն.

ԴԵԿՏԵՄԲԵՐ.

2 Ամբակումայ, 4 Վառվառեայ կուսին, 6 Նիկողայոսի սքանչելագործին, 7 Ամբրոսիոսի, 8 Պատապեայ վկ., 12 Սպիրիդոնի, 17 Դանիելի մարգ., 18 Սեբաստիանոսի վկ., 21 Յուլիանեայ կուսին, 22 Անաստասեայ կուսին, 24 Ճրագալոյց Ծննդեան, 25 Ծննդ. Յիսուսի, 26 Դաւթի մրգ. եւ Յակոբայ առաք., 27 Ստեփանոսի նախավկային, 31 Մելանեայ հռովմայեցւոյն.

ԿԱՅՍԵՐԱԿԱՆ ՏՕՆԵՐ.

Օր Գահակալութեան Վեհ. կայսեր ԱՂԵՔՍԱՆԴՐ Բ-ի, ի փետրվարի . . 19

Ծննդ. Վսեմափառ Թագաժառ. ԱԼԵՔՍԱՆԴՐԻ ԱԼԵՔՍԱՆԴՐՈՎԻՉ, ի փետրվարի. 26

Ծնդ. Վեհ. կայսեր ԱԼԵՔՍԱՆԴՐԻ ՆԻԿՈԼԱՅԵՎԻՉ, յապրիլի. 17

Անուանակոչութիւն Օգոստափառ կայսրուհւոյն ՄԱՐԻԱՅ ԱԼԵՔՍԱՆԴՐՈՎՆԱՅ, ի յուլիսի. 22

Նդ. Օգոստափառ կայսրուհւոյն ՄԱՐԻԱՅ

ԱԼԵՔՍԱՆԴՐՈՎՆԱՅ, ի յուլիսի 27

Օր թագադրութեան Վեհ. ԿԱՅՍԵՐ և ԿԱՅՍՐՈՒՀԻՈՅՆ ամենայն Ռուսաց, յօգոստոսի 26

Անուանակոչութիւն Վեհ. կայսեր ԱԼԵՔՍԱՆԴՐԻ ՆԻԿՈԼԱՅԵՎԻՉ և ժառանգի Նորին ԱԼԵՔՍԱՆԴՐԻ ԱԼԵՔՍԱՆԴՐՈՎԻՉ, յօգ. 30

Ծնդ. Վսեմ. Դշխուհւոյն և Մեծի ժառանգուհ. ՄԱՐԻԱՅ ՖԵՕԴՈՐՈՎՆԱՅ, ի նոյեմբերի . . 14

---

3) ԸՍՏ ԼԱՏԻՆԱՑԻՈՑ.

Թուական 532 մեծի շրջ. 285

Մարտիրոսագիրն (Lettre du Martyrologe) . . . . t

Կիրակագիրն (Lettre dominical) . . . . D, C.

Շրջ. արեւու (Cycle solaire) 13

Ընդիկտիոնն (Indiction) . 8

Վերադիրն (Epacte) . . 18

Շրջանն լուսնի, որ է Ոսկեթիւն (Nombre d'or ou cycle de 19 ans) . 19

Աւագ լրումն լուսնի ի մարտի 26

Ըստ Ն. տոմ.

Եօթանասներորդ կիր., ի Յունվարի 25

Բուն բարեկ., ի փետր. 8

Օր մոխրոց, ի Փետրվարի 11

Զատիկ (*) ի Մարտի . 28

Համբարձումն Քրիստոսի, ի Մայիսի 6

Հոգեգալուստ, ի Մայիսի. 16

Տօն խորհրդոյ Ս. Հաղորդութեան, ի Մայիսի . 27

Կիւրակէք զկնի Հոգեգալստեան. 27

Առաջին կիրակի Գալստեան, ի Նոյեմբերի . 28

(*) Զատիկ Լատինացւոց հնգիւք եօթնեկօք յառաջ է քան զմերն.

4) ԸՍՏ ՀՐԷԻՑ.

Տարեկ ի ստեղծմանէն աշխարհի 5640
Շբաթի 1 (30 օր) ի յնվ. 2
Ադարի 1 (29 օր) ի փետ. 1
,, 14 Փուրիմ (Չէքէր Բայրամ) ի փետր. . . 14
Նիսանի 1 (30 օր) 15—22
Պասէք (8 օր) ի մրտ. 17—24
Եառի 1 (29 օր) յապր. 2
Սիվանի 1 (30 օր) ի մայ. 1
Թամուզի 1 (29 օր) ի մայ. 30
Աբի 1 (30 օր) ի յնսի. . 27
Իլուլի 1 (29 օր) ի յլսի. 26
Թշրիի 1 (30 օր) տարեմուտ 5641 թ. յօգոստ. . . 25
Թշրիի 15 — 16 Սուքքօթ (տօն տաղաւարահարաց) ի սեպտեմ. . . . . 8—9
Խէշուանի 1 (29 օր) ի սեպ. 24
Քասլեւի 1 (30 օր) ի հոկտ. 23
Թեբէթի 1 (29 օր) ի նոյ. 23
,, 10 Պաշարումն Երուսաղեմի ի դեկտ. . 6
Շբաթի 1 (30 օր) ի դեկ. 26

ՎԽՀԱԺՈՂՈՎ.

Մայր Հայաստանի
Տարին էլ անցաւ,
Տանջուած նորան
Նոյն վիշտ ու նոյն ցաւ .
Բացուած լայն խոցէն
Արիւնը ծործոր
Կաթելով՝ վազում
Է դեռ ամեն օր:

Մեր սըրտի վիշտը,
Մեր բօթն ու սուգը;
Աշխարհ աչաց
Մեր արտասուքը
Ոչոք չի տեսաւ,
Ոչոք չի ըղձաց,
Լուսաւոր Եւրոպ
Կոյր ու խուլ մընաց:

Անմեղ գառնուկը՝
Անտէ՜ր Հայաստան
Ողջակէզ եղաւ
Տաճկի քաւութեան.
Փըշրտուած շըղթայք
Սլաւօն ազգերին
Բերին՝ փաթթեցին
Հայոց ձեռքերին։

Ինչո՞ւ։—Թող ասէ
Անգութ Անգղիան,
Որ Պիղատոսի
Արաւ դատաստան.—
Նախ՝ անմեղութիւնն
Մեր խոստովանեց,
Ապա՝ թշնամեաց
Ի խաչ մեզ մատնեց։

Գամառ-Քաթիպա.

Նոր տոմար. | Օր Լուսն.

ՅՈՒՆՎԱՐ

31 ՕՐ.

13 1 Գշ. բկ, գ օր պհց. ծնդ. 30
✠ԿԱՂԱՆԴ.

● Ն. Լ.—Սառնամանիք.

14 2 Դշ. գձ, դ օր պհ ծննդ. 1
— Տէ. Սէֆէր.
15 3 Եշ. գկ, ե օր պհ. ծննդ. 2
16 4 Ուր. դձ, զ օր պհ. ծննդ. 3
17 5 Շբ. դկ, Ճրագալոյց Ծն. և 4
Մկրտութեան Քրիստոսի
—[illegible].
18 6 ✠ Կիր. աձ, ԾՆՈՒՆԴ և 5
ՄԿՐՏՈՒԹԻՒՆ ՔՐԻՍՏՈՍԻ.
— Ջրօրհնէք.
19 7 ✠ Բշ. ակ, բ օր ծննդ.— 6
Յիշատակ մեռելոց.

☽ Ա. Ք.—Բարեխառն.

20 8 Գշ. բձ, գ օր ծննդ. 7
21 9 Դշ. բկ, դ օր ծննդ. 8

Ն.		ՅՈՒՆՎԱՐ	Լ.
22	10	Եշ. գձ, Ե օր Ծննդ.	9
23	11	Ուր. գկ, Զ օր Ծննդ.	10
24	12	Շբ. դձ, Է օր Ծննդ.	11
25	13	Կիր. դկ, Ը օր Ծն. և Տօն	12
		Անուանակոչութեան Տեառն.	
26	14	Բշ. աձ, Տօն Ծննդեան Ս.	13
		Յովհաննու կարապետին.	
27	15	Գշ. ակ, Ս. Պետրոսի հայ-	14
		րապետին, Վլասայ եպսին	
		և Աբխողոմայ սրկւգին.	
		☉ Լ. Լ.—Փոփոխական.	
28	16	Դշ. բձ, պահք.	15
29	17	Եշ. բկ, Ս. Անտոնի ճգն.	16
30	18	Ուր. գձ, պահք.	17
31	19	Շբ. գկ, Ս. Թէոդոսի թա-	18
		գաւորին և մանկանցն Ե-	
		փեսոսի.	
1	20	Կիր. դձ, Ա զկնի Ծննդ.	19
		— Լտ. ՓԵՏՐՎԱՐ.	
2	21	Բշ. դկ, Ս. Կիրակոսի և	20
		մօր նորա Յուղիտայ. և	
		Գորգիոսի, Պօղիքառոսի և	
		Գրիգորիսի.	
3	22	Գշ. աձ, սրբոյն Վահանայ	21
		գողթնացւոյն, Եւգինեայ	

Ն.		ՅՈՒՆՎԱՐ	Լ.
		կուսին, և հօր նորա Փի-	
		լիպպոսի, և մօրն Կլօդիայ,	
		և երկուց եղբարցն՝ Սեր-	
		գեայ և Ապիտոնի, և եր-	
		կուց ներքինեացն.	
		☾ Վ. Ք. Տաք եւ ձիւնային.	
4	23	Դշ. ակ, պահք.	22
5	24	Եշ. բձ, Ս. Տրփոնի, Պար-	23
		սամայ և Ոնոփրիոսի ճգն-	
		նաւորացն.	
6	25	Ուր. բկ, պահք.	24
7	26	Շբ. գձ, Ս. Աթանասի և	25
		Կիւրղի հայրապետացն.	
8	27	Կիր գկ, Բ զկնի Ծննդ.	26
9	28	Բշ. դձ, Ս. Եւգինէոսի,	27
		Մակարիոսի, Վալերիոսի,	
		Կանդիտոսի և Ակիւղասայ.	
10	29	Գշ. դկ, Ս. Անդրէի զօ-	28
		րավարին և բանակի նորին,	
		և Կալինիկոսի և Դոմետեայ	
		վկայիցն.	
11	30	Դշ. աձ, պահք.	29
		● Ծ. Լ — Հողմային.	

Ն.	ՅՈՒՆՎԱՐ	
12	31 Եշ. ակ, Ս. Անդրիանոսի և կնոջն Անատոլայ. և Թէոդորոսի և Եւեթիբրոսի վկայիցն. — Տն. ՌՈՒԲԷԼ ԻՎՎԷՆ.	1

ՓԵՏՐՎԱՐ

29 ՕՐ.

13	1 Ուր. բձ, պահք.	2
14	2 Շբ. բկ, Ս. Գրիգորի Աստուածաբանին.	3
15	3 Կիր. գձ, Դ զկնի Ծննդ.	4
16	4 Բշ. գկ. Ս. Մակաբայեցւոցն՝ Եղիազարու քահանային, եւ Շամունեայ եւ եօթն որդւոց նորին.	5
17	5 Գշ. գձ, Ս. Երկոտասան մարգարէիցն՝ Ովսեայ, Ամովսայ, Միքիայ, Յովէլեայ,	6

Ն.	ՓԵՏՐՎԱՐ	Լ.
	Աբդիու, Նաւումայ, Ամբակումայ, Յովնանու, Սոփոնիայ, Անգեայ, Զաքարիայ և Մաղաքիայ.	
18	6 Դշ. դկ, պահք.	7
	☽ Ա. Ք.— Տեղ տեղ ձիւն.	
19	7 Եշ. աձ, Ս. Սոփիայ և երից դստերացն՝ Պիստիսի, Ելպիսի և Ագապի.	8
20	8 Ուր. ակ, պահք.	9
21	9 Շբ. բձ, Ս. որդւոց և թոռանց Ս. Գրիգորի Լուսաւորչին մերոյ՝ Արիստակիսի, Վրթանիսի, Յուսկան, Գրիգորիսի եւ Դանիէլի.	10
22	10 Կիր. բկ, Ե զկնի Ծնդ. Բարեկենդան Առաջ. պհց.	11
23	11 Բշ. գձ, Ա օր պհ. Առաջ. —Տն. Ծն. Մոհմէտի.	12
24	12 Գշ. գկ, Բ օր պհ. Առաջ.	13
25	13 Դշ. դձ, Գ օր պհ. Առաջ.	14
26	14 ✝ Եշ. դկ, Դ օր պ. Առ. ՏԵԱՌՆԸՆԴԱՌԱՋ (Յիշատ. Սիմէոնի ծերունւոյն).	15

Ն. **ՓԵՏՐՎԱՐ** Լ.

☉ Լ. Լ. — Բարեխառն.

27 15 Ուր. աժ, Է օր պհ. Առաջ. 16
և յիշտկ. Յովհաննու մարգ.
28 16 Շբ. ակ, Ս. Սարգսի զօ- 17
րավ և որդւոյ նորա Մար-
տիրոսին և չորեքտասանզին.
29 17 Կիր բժ, Ե զկնի Ծննդ. 18
1 18 Բշ. բկ, Ս. Ատոմեանց զօ- 19
րավարացն.— Լտ. ՄԱՐՏ
2 19 Գշ. գժ, Ս. Սուքիասեանց 20
վկայիցն.
3 20 Դշ. գկ, պահք. 21
4 21 Եշ. դժ, Ս. Ոսկեանց քա- 22
հանայից.

☾ Վ. Ք. — Ձիւնային.

5 22 Ուր. դկ, պահք. 23
6 23 Շբ աժ, Սրբոյն Սահակայ 24
Պարթևի հայրապետին մերոյ
7 24 Կիր. ակ, Զ զկնի Ծննդ. 25
8 25 Բշ. բժ, Ս. Մարկոսի եպիս. 26
Պիոնի քհնյին, Կիւրղի և
Բենիամինի սարկաւագացն,
և Ս. վկայիցն՝ Աբդլմսեհի,
Որմզդանայ և Սայենի.

Ն. **ՓԵՏՐՎԱՐ** Լ.

9 26 Գշ. բկ, սրբոց Ղևոնդեանց 27
քահանայից.
10 27 Դշ. գժ, պահք. 28
11 28 Եշ. գկ, Ս. Վարդանանց զօ- 29
րավարացն մերոց՝ 1036
վկայիցն, որք կատարեցան
ի մեծ պատերազմին. ✠
Քաղաքական տօն Ազգային.
12 29 Ուր. դժ, պահք. 30

● Ն. Լ. — Թաց եղանակ.

ՄԱՐՏ

31 ՕՐ.

13 1 Շբ. դկ, Կոստանդնուպօլ. 1
սոյ սուրբ ժողովյն՝ 150
հայրապետացն. (Երեկո-
յին ծածկի սեղանն վա-
րագուրաւ ի յիշատակ ար-
տաքսմանն Ադամայ ի Դը-
րախտէն). — Տճ. ՌԷԲԻՒԼ
ԱԽԸՐ.

ՄԱՐՏ

Ն.			Լ.
14	2	Կիր. գկ, Բուն բարեկենդան.	2
15	3	Բշ. աձ, ա օր մեծի պհց	3
16	4	Գշ. ակ, բ օր մ. պհց.	4
17	5	Դշ. բձ, գ օր մ. պհց.	5
18	6	Եշ. բկ, դ օր մ. պհց.	6
19	7	Ուր. գձ, ե օր մ. պհց.	7
		☽ Ա. Ք.—Ձիւնաբեր հողմ.	
20	8	Շբ. գկ, զ օր մ. պհց. և Ս. Թէոդորոսի զօրավարին. — Գործնամուտ և հաստարակած, որով չլինի տէր և քեշէր հաստատր.	8
21	9	Կիր. դձ, Բ քառասնորդ. պ.	9
22	10	Բշ. դկ, է օր մ. պհ.	10
23	11	Գշ. աձ, ը օր մ. պհ.	11
24	12	Դշ. ակ, թ օր մ. պհ.	12
25	13	Եշ. բձ, ժ օր մ. պհ.	13
26	14	Ուր. բկ, ժա օր մ. պհ.	14
		☉ Լ. Լ. — Բարեխառն.	
27	15	Շբ. գձ, ժբ օր մ. պ. և Ս Կիւրղի եղմի հայրպետին, և միւս Կիւրղի եպսին. և մօր նորա Աննայի.	15

ՄԱՐՏ

Ն.			Լ.
28	16	Կիր. գկ, Գ քառասն. պհ. Անառակին.—Լտ. ԶԱՏԻԿ.	16
29	17	Բշ. դձ, ժգ օր մեծի պհց.	17
30	18	Գշ. դկ, ժդ օր մ. պհ.	18
31	19	Դշ. աձ, ժե օր մ. պհ.	19
1	20	Եշ. ակ, ժզ օր մ. պհ. — Լտ. ԱՊՐԻԼ.	20
2	21	Ուր. բձ ժէ օր մ. պհ.	21
		☾ Վ. Ք.—Ցուրտ եղանակ.	
3	22	Շբ. բկ, ժը օր մեծի պհց. և սրբոյն Յովհաննու եղմի հայրպետին և սոց հայրպետցն մերոց Յովհան. Օձնեցւոյն, Յովհաննու Որոտնեցւոյն և Գրիգորի Տաթևացւոյն.	22
4	23	Կիր. գձ, Դ քառասն. պհց. Տնտեսին.	23
5	24	Բշ. գկ, ժթ օր մ. պհ.	24
6	25	Գշ. դձ, ի օր մ. պհ.	25
7	26	Դշ. դկ, իա օր մ. պ.	26
8	27	Եշ. աձ, իբ օր մ. պհց.	27
9	28	Ուր. ակ, իգ օր մ. պհց.	28
10	29	Շբ. բձ, իդ օր մ. պհց. և Ս. մանկանցն քառասնից որք ի Սեբաստիա կատարեցան.	29

Ն.	ՄԱՐՏ	Լ.
	● Ն. Լ.—Ցրտաշունչ հողմ.	
11	30 Կիր. բկ. Ե քառասն. պհց. Դատաւորին. — Տ՛. Ջէ-մազէլ Էվվէլ	1
12	31 Բշ. գձ, ԻԹ օր մ. պհց.	2

ԱՊՐԻԼ

30 ՕՐ.

Ն.		Լ.
13	1 Գշ. գկ, Լ օր մ. պ.	3
14	2 Դշ. գձ, ԼԱ օր մ. պհ.	4
15	3 Եշ. գկ, ԼԲ օր մ. պհ.	5
16	4 Ուր. աձ, ԼԳ օր մ. պհ.	6
17	5 Շբ. ակ, ԼԴ օր մ. պհ. և Ս. Գրիգորի Լուսաւորչին մերոյ մուտն ի վիրապն.	7
18	6 Կիր. բձ, Զ քառասն. պհ. Գալստեան.	8
	☽ Ա. Ք.—Տեղ տեղ ձիւն.	

Ն.	ԱՊՐԻԼ	Լ.
19	7 ✠ Բշ. բկ, ԼԶ օր մ. պհ. ԱՒԵՏՈՒՄՆ Ս. Ա՛ծածնի.	9
20	8 Գշ. գձ, ԼԷ օր մ. պհց.	10
21	9 Դշ. գկ, ԼԸ օր մ. պհց.	11
22	10 Եշ. գձ, ԼԹ օր մ. պհց.	12
23	11 Ուր. գկ, Խ օր մ. պհց.	13
24	12 Շբ. աձ, ԽԱ օր մ. պ. և Յիշտկ Յարութ. Ղազարու.	14
25	13 Կիր. ակ, ԾԱՂԿԱԶԱՐԴ.	15
26	14 Աւագ Բշ. բձ.	16
	☺ Լ. Լ. Որոտումն և փայլակ.	
27	15 Աւագ Գշ. բկ. Յիշատակ տասն կուսանաց.	17
28	16 Աւագ Դշ. գձ.	18
29	17 ✠ Աւագ Եշ. գկ, Տօն ամենասուրբ Հաղորդութեան և յիշատակ Ոտնալուային.	19
30	18 Աւագ Ուր. գձ, Յիշտկ. Չարչարանաց, Խաչ. և Թաղման Տռն. մերոյ Յսի. Քսի.	20
1	19 Աւագ Շբ. գկ. Ճրագալոյց զատկի.—Նաաախըրէ ջէ-րէխայէն.—Լս. ՄԱՅԻՍ.	21
2	20 ††† ԱԿ. Կիր. աձ, ԶԱՏԻԿ Եւս Յ. եւ Ռ. Ուտիք է մեղ	22

Ն. ԱՊՐԻԼ Լ.

անմիջոց մինչև ցՀամբարձումն.

3 21 ✝ Բշ. ակ, Բ օր զատկի. Ցիշատակ մեռելոց. 23

☾ Վ. Ք. — Անձրևային.

4 22 ✝ Գշ. բձ. Գ օր զատկի. 24
5 23 Դշ. բկ, Դ օր զատկի. 25
6 24 Եշ. գձ, Ե օր զատկի. 26
7 25 Ուր. գկ. Զ օր զատ. 27
8 26 Շբ. դձ. Է օր զատ. և Ցիշատակ գլխատման սրբոյն Յովհաննու Մկրտչին. 28
9 27 ԲԿ. դկ, Նոր Կիր. Կրկնազատիկ. 29
10 28 Բշ. աձ, Ը օր յինանց. 30

● Ծ. Լ. — Զուարճալի.

11 29 Գշ. ակ. Թ օր յինանց. Տ: Ճեմարանէն Աբեր. 1
12 30 Դշ. բձ, Ժ օր յինանց. 2

Նոր տոմար. Օր Լուսնի.

ՄԱՅԻՍ

31 ՕՐ.

13 1 Եշ. բկ, ԺԱ օր յինանց. 3
14 2 Ուր. գձ, ԺԲ օր յինանց. 4
15 3 Շբ. գկ, ԺԳ օր յինանց. 5
16 4 ԳԿ. Կիր. դձ, Աշխարհամատրան, որ է Կանաչ կիր. 6
17 5 Բշ. դկ, ԺԶ օր յինանց. 7

☽ Ա. Ք. — Բարեխառն.

18 6 Գշ. աձ, ԺԷ օր յինանց. 8
19 7 Դշ. ակ, ԺԸ օր յինանց. 9
20 8 Եշ. բձ, ԺԹ օր յինանց. 10
21 9 Ուր. բկ, Ի օր յինանց. 11
22 10 Շբ. գձ, ԻԱ օր յինանց. 12
23 11 ԴԿ. Կիր. գկ, Չորրորդ, որ և Կարմիր կիր. 13
24 12 Բշ. դձ, ԻԲ օր յինանց. 14

☉ Լ. Լ. Անձրևաբեր հողմ.

Ն.	ՄԱՅԻՍ	Լ.
25	13 Գշ. գկ, իդ օր յինանց.	15
26	14 Դշ. ամ, իե օր յինանց.	16
27	15 Եշ. ակ, իզ օր յինանց.	17
28	16 Ուր. բմ, իէ օր յինանց.	18
29	17 Շբ. բկ, իը օր յինանց.	19
30	18 ԵԿ. Կիր. գմ. ՏՕՆ ԵՐԵՒՄԱՆ ՍՐԲ. ԽԱՉԻՆ.	20
31	19 Բշ. գկ, լ օր յինանց.	21
1	20 Գշ. գմ, լա օր յին. —Լտ. ՅՈՒՆԻՍ.	22
	☾ Վ. Ք. Ցուրտ քամիներ.	
2	21 Դշ. գկ, լբ օր յինանց.	23
3	22 Եշ. ամ, լգ օր յինանց.	24
4	23 Ուր. ակ, լդ օր յինանց.	25
5	24 Շբ. բմ, լե օր յինանց.	26
6	25 ԶԿ. Կիր. բկ, Վեցերորդ կիր.	27
7	26 Բշ. գմ, լէ օր յինանց.	28
8	27 Գշ. գկ. լը օր յինանց.	29
	● Ն. Լ.—Տեղ տեղ անձրև.	
9	28 Դշ. գմ, լթ օր յ. Տ. Ուէքէբ.	1
10	29 ✝ Եշ. գկ, խ օր յ. ՀԱՄԲԱՐՁՈՒՄՆ ՔՐԻՍՏՈՍԻ.	2
11	30 Ուր. ամ, պհ.	3
12	31 Շբ. ակ, խա օր յինանց.	4

ՅՈՒՆԻՍ

30 ՕՐ.

Նոր տոմար.		Օր Լուսնի.
13	1 ԷԿ. բմ. Եօթներորդ կիր. Երկրորդ Ծաղկազարդ.	5
14	2 Բշ. բկ, խբ օր յին.	6
15	3 Գշ. գմ, խգ օր յին.	7
16	4 Դշ. գկ, խդ օր յին.	8
	☽ Ա. Ք.—Ամպք անանձրև.	
17	5 Եշ. գմ, խե օր յին.	9
18	6 Ուր. գկ, խզ օր յին.	10
19	7 Շբ. ամ, խէ օր յին.	11
20	8 Կիր. ակ. ՀՈԳԵԳԱԼՈՒՍՏ, պենտեկոստէ. եւ Ց. եւ Ռ. Բարեկեն. Եղիական պհց.	12
21	9 Բշ. բմ, բ օր հոգ. պհ.— Ամառնամուտ եւ արեւադարձ Խեչքերանէ. Ցերեկն սկսանէ կարճանալու գիշերն երկարել.	13
22	10 Գշ. բկ, գ օր հոգ. պհ.	14
23	11 Դշ. գմ, դ օր հոգ. պհ	15
	☉ Լ. Լ. Տաք եղանակ.	

Ն.		ՅՈՒՆԻՍ	Լ.
24	12	Եշ. դկ, Ե օր Հոգ. պհ.	16
25	13	Ուր. դձ, Զ օր Հոգ. պհ.	17
26	14	Շբ. դկ, Է օր Հոգ.	18
27	15	Կիր. աձ, Ա Կիր. յարութեան, եւ յիշտկ. Եղիայ մարգ. — Առաջին պտակ, հարսանիք չլինին.	19
28	16	Բշ. ակ, Ս. կուսանացն Հռիփսիմեանց.	20
29	17	Գշ. բձ, Ս. կուսանացն Գայիանեանց.	21
30	18	Դշ. բկ, պահք.	22
1	19	Եշ. գձ, Ս. Յովհաննու կրտսերին և Աթանագինեայ եպսին.—Լտ. ՅՈՒԼԻՍ.	23
		☾ Վ. Ք. Տեղ տեղ անձրև.	
2	20	Ուր. գկ, պահք.	24
3	21	✝ Շբ. դձ, Ս. ԳՐԻԳՈՐԻ ԼՈՒՍԱՒՈՐՉԻՆ մերոյ ելն ի վիրապէն.	25
4	22	Կիր. դկ, Բ զկնի Հոգեգալստեան. ՏՕՆ ԿԱԹՈՂԻԿԷ ԵԿԵՂԵՑՒՈՅ ՍՐԲՈՅ ԷՋՄԻԱԾՆԻ, զոր կարգեաց Ս. Գրիգոր Լուսա-	26

Ն.		ՅՈՒՆԻՍ	Լ.
		ւորիչն մեր՝ յելանելն ի վիրապէն.—Տհ. Տօն վերացման Մահմետի յերկինս.	
5	23	Բշ. աձ, Ս. մանկ. Բեթղեհեմի, Ակակիոսի վկային, Մովկիմայ քհնյին և Կոդրատոսի զինաւորին.	27
6	24	Գշ. ակ, Ս. կուսանացն Նունեայ եւ Մանեայ.	28
7	25	Դշ բձ, պահք.	29
		● Ն. Լ.—Ամպք անանձրև.	
8	26	Եշ. բկ, Ս. իշխանացն՝ Սահակայ և Յովսեփայ, և Ս. վկ. Սարգսի եւ Բաքոսի. — Տհ. Շաբան.	1
9	27	Ուր. գձ, պահք.	2
10	28	Շբ դկ, Ս. Ներսեսի Մեծի հայրպետին մերոյ եւ Խադայ եպսին.	3
11	29	Կիր. դձ, Գ զկնի Հոգ.—Բարեկեն. Լուսաւորչի պհց.	4
12	30	Բշ. դկ, պահք. Ս. Եպիփանու Կիպրացւոյն, Բաբելայ հայրպետին եւ երից աշակերտաց նորին.	5

Նոր տոմար. | Օր Լուսնի.

ՅՈՒԼԻՍ

31 ՕՐ.

13 1 Գշ. աձ, պահք. Ս. Կոս- 6
տանդիանոսի թագաւորին
և մօր նորա Հեղինեայ.
14 2 Դշ. ակ, պահք. 7
15 3 Եշ. բձ, պհ. Ս. Թէոդի- 8
տոսի գաղատացւոյն, Թա-
լիլեայ բժշկին, և 7 կու-
սանացն՝ որք յԱնկիւրիա
կատարեցան.

☽ Ա. Ք. Որոտումն և անձրև.

16 4 Ուր. բկ, պահք. 9
17 5 ✝ Շբ. գձ, ԳԻՒՏ ՆՇԽ- 10
ԱՐԱՑ Ս. Գրիգորի Լու-
սաւորչին մերոյ.
18 6 Կիր. գկ, Դ գկնի Հոգե- 11
գալստեան.
19 7 Բշ. գձ, Ս. վկ. Անտոնի- 12
նոսի, Թէոփիլոսի, Անկի-
տոսի և Փոտինոսի.

Ն. | ՅՈՒԼԻՍ | Լ.

20 8 Գշ. դկ, Ս. Դանիէլի մրգ. 13
եւ երից մանկանցն.
21 9 Դշ. աձ, պահք. 14
22 10 Եշ. ակ, Ս. Թարգմանչացն 15
մերոց Սահակայ և Մես-
րոպայ.—Տ. Բէրոյի ֆէջէօէ.
23 11 Ուր. բձ, պահք. 16

☉ Լ. Լ.—Փոփոխական.

24 12 Շբ. բկ, Ս. Տրդատայ Թա- 17
գաւորին մերոյ, և Աշխէն
տիկնոջն և Խոսրովիդխտոյն.
25 13 Կիր. գձ, Ե, գկնի Հոգե- 18
գալստեան. Գիւտ Տփոյ
Ս. Աստուածածնի.
26 14 Բշ. գկ, Ս. Կալիստրատոսի 19
և 49 վկ. և Ղունկիանոսի
քահանային.
27 15 Գշ. գձ. Ս. Զաքարիայ մարգ. 20
28 16 Դշ. գկ, պահք. 21
29 17 Եշ. աձ, Ս. Եղիսէի մարգ. 22
30 18 Ուր. ակ, պահք. 23

☾ Վ. Ք. — Ջուարթալի.

31 19 Շբ. բձ, Ս. Երկոտասան 24
Առաքելոցն Քսի. և Ս. Պօ-
ղոսի երեքտասան. առաք.

Ն. **ՅՈՒԼԻՍ** Լ.

1 20 Կիր. բկ, Ձ կճնի Հոգեգ. Բարեկ. Վարդավառի պհց. — Լր. ՕԳՈՍՏՈՍ. 25
2 21 Բշ. գձ, Ա օր պհց. վարդ. 26
3 22 Գշ. գկ, Բ օր պհց. վարդ. 27
4 23 Դշ. դձ, Գ օր պհց. վարդ. 28
5 24 Եշ. դկ. Դ օր պհց. վարդ. 29
6 25 Ուր. աձ, Ե օր պհց. վարդ. 30

● Ծ. Լ. Տեղատեղ անձրև.

7 26 Շբ. ակ, Յիշատ. տապանակին Հնոյ և տօն Նորոյս ուրբ եկեղեցւոյ. Նաւակատիք.—Տճ. Ռամազան. 1
8 27 Կիր բձ, ՎԱՐԴԱՎԱՌ. 2
9 28 ✠ Բշ. բկ, Բ օր վ. Յիշատակ մեռելոց. 3
10 29 Գշ. գձ, Գ օր վարդ. 4
11 30 Դշ. գկ, պահք. 5
12 31 Եշ. դձ, Ս. Եսայեայ մրգ. 6

Նոր տոմար. | Օր լուսնի.

ՕԳՈՍՏՈՍ

31 ՕՐ.

13 1 Ուր. դկ, պահք. 7
14 2 Շբ. աձ, Ս. Թադէոսի առաքելոյն մերոյ և Սանդխտոյ կուսին. 8

☽ Ա. Ք. Անձրևաբեր հողմ.

15 3 Կիր. ակ, Բ կճնի վարդ. 9
16 4 Բշ. բձ, Ս. Կիպրիանոսի եպսին. և 45 վկ. և որց կուսանացն՝ Յուստինեայ, Եւփիմեայ և Քրիստինեայ. 10
17 5 Գշ. բկ, Ս. Աթանագինեայ եպսին և տասն աշակերտացն և հինգ վկայիցն. 11
18 6 Դշ. գձ, պհ. 12
19 7 Եշ. գկ, Ս. Նախահարցն, Ադամայ, Աբելի, Սեթայ, Ենովսայ, Ենովքայ, Նոյի, 13

Ն.		ՕԳՈՍՏՈՍ	Լ.
		Մելքիսեդեկի, Աբրահամու, Իսահակայ, Յակոբայ, Յովսեփայ, Մովսեսի, Ահարոնի, Եղիազարու, Յեսուայ, Սամուելի, Սամսոնի, Յեփթայեայ, Բարակայ, Գեդէոնի և այլոց Ս. Նախհարց.	
20	8	Ուր. դձ, պահք.	14
21	9	Շբ. դկ. Եփեսոսի Ս. ժողովյն 200 հայրապետացն	15
		⊙ Լ. Լ. — Տաք եղանակ.	
22	10	Կիր. աձ, Գ զկնի վարդ. Բարեկենդան Ս. Աստուածածնի պահոց.	16
23	11	Բշ. ակ, ա օր պհ. Ած'ծնի.	17
24	12	Գշ. բձ, բ օր պհ. Ած'ծնի.	18
25	13	Դշ. բկ, գ օր պհ. Ած ծնի.	19
26	14	Եշ. գձ, դ օր պհ. Ած'ծնի.	20
27	15	Ուր. գկ, ե օր պհ. Ած'ծնի.	21
28	16	Շբ. դձ, Տօն Շողակաթի Ս. Էջմիածնի. Նաւակատիք.	22
29	17	Կիր. դկ. ՎԵՐԱՓՈԽՈՒՄՆ սուրբ Աստուածածնի.	23
		☾ Վ. Ք. — Փոփոխական.	

Ն.		ՕԳՈՍՏՈՍ	Լ.
30	18	✠ Բշ. աձ, բ օր վեր. Յի-	24
		շատակ մեռելոց.	25
31	19	Գշ. ակ, գ օր վեր.	26
1	20	Դշ. բձ, դ օր վեր. պհք. — Լտ. ՍԵՊՏԵՄԲԵՐ.	27
2	21	Եշ. բկ, ե օր վերափ.	28
3	22	Ուր. գձ, զ օր վեր. պհ.	29
4	23	Շբ. գկ, է օր վերափ.	30
		● Ծ Լ. Տեղ տեղ անձրև.	
5	24	Կիր. դձ, ը օր վերափ. Տէ. Շէկլու.	1
6	25	Բշ. դկ, թ օր վերափ.	2
7	26	Գշ. աձ, Ս. Յովակիմայ և Աննայի ծնողաց Ս. Ածծնի. և կանանցն իւղաբերից.	3
8	27	Դշ ակ, պահք.	
9	28	Եշ. բձ, Ս. Երեմիայ մրգ.	4
10	29	Ուր. բկ, պահք.	5
11	30	Շբ. գձ, Ս. առաք. Թով-	6
		մայի, Յակոբայ և Շմաւոնի.	7
12	31	Կիր. գկ, Գ զկնի վերափ.	
		Գիւտ գօտւոյ Ս. Ա"ծածնի.	8
		☽ Ա. Ք. Տեղ տեղ կարկուտ.	

Նոր տոմար | Օր լուսնի

ՍԵՊՏԵՄԲԵՐ

30 ՕՐ.

13 1 Բշ. գձ, Ս. Ստեփաննոսի ուխտեցւոյն, և վկ. Գոհարինեայ, Ծամինդոսի, Տուքիկոսի և Ռոտիկոսի. 9
14 2 Գշ. գկ, Ս. մարգարէին Եզեկիէլի, Եզրի և Զաքարիայ հօրն Յովհ. մկրտչի. 10
15 3 Դշ. աձ, պահք. 11
16 4 Եշ. ակ, Ս. Յովհաննու կարապետին և Յոբայ արդար. 12
17 5 Ուր. բձ, պահք. 13
18 6 Շբ. բկ, Նիկիոյ սուրբ ժողովոյն 318 հայրապետացն. 14
19 7 Կիր. գձ, Դ զկնի վերափ. — Բարեկենդան Ս. Խաչի պահոց. 15
20 8 ✠ Բշ. գկ, Ա օր պհ. խաչի. ԾՆՈՒՆԴ Ս. Ա՛ԾԱԾՆԻ Ի ՅԱՆՆԱՅԷ. 16

Ն. | ՍԵՊՏԵՄԲԵՐ | Լ.

☉ Լ. Լ. Անձրևաբեր հողմ.

21 9 Գշ. գձ, Բ օր պհ. խաչի. 17
22 10 Դշ. գկ, Գ օր պհ. խաչի. 18
— Անձրևոտ և հաստարոյծ. և լինի ցուրտ և ցեղէր հաստատ.
23 11 Եշ. աձ, Դ օր պհ. խաչի. 19
24 12 Ուր. ակ, Ե օր պհ. խաչի. 20
25 13 Շբ. բձ, Տօն Եկեղեցւոյ ի Նաւակատիս Ս. Խաչին. — Նաւակատիք. 21
26 14 Կիր. բկ, ԽԱՉՎԵՐԱՑ. 22
27 15 ✠ Բշ. գձ, Տօն խաչի. — Յիշատակ մեռելոց. 23

☾ Վ. Ք. — Անձրևային.

28 16 Գշ. գկ, Տօն Եկեղեցւոյ. 24
29 17 Դշ. գձ, պհ. Տօն Եկեղեց. 25
30 18 Եշ. գկ, Տօն Եկեղեցւոյ. 26
1 19 Ուր. աձ, պհք. Տօն խաչի. 27
— Լր. ՀՈԿՏԵՄԲԵՐ.
2 20 Շբ. ակ, Տօն խաչի. 28
3 21 Կիր. բձ, Բ զկնի խաչվ. — Բարեկենդան Վարագայ սուրբ խաչին. 29
4 22 Բշ. բկ, պհ. Ս. Մամա- 30

Ն. ՍԵՊՏԵՄԲԵՐ Լ.

տայ, Փիլիկտիմոնի և Սի-
մէոնի սիւնակեցին.

● Ն. Լ. Ցուրտ քամիներ.

5 23 Գշ. գձ, պհ. Ս. կուս. Փեր-բոնեայ, Մարիանեայ և Շուշանայ դստեր Մեծին Վարդանայ.—Տ. Զէյֆոտէ. 1
6 24 Դշ. գկ, պահք. 2
7 25 Եշ. դձ, պհ. Ս. հայրապետացն՝ Բարաղամու, Անթիմոսի և Երանոսի. 3
8 26 Ուր. դկ, պահք. 4
9 27 Շբ. աձ, Ս. Գէորգայ զօ-րավարին և Ադոկտոսի և Րոմանոսի երգեցողին. 5
10 28 Կիր. ակ, Դ կիրկի խաչվ. ՎԱՐԱԳԱՅ Ս. ԽԱՉ. 6
11 29 Բշ. բձ, Ս. Դաւթի դմ., և սրբոց վկայիցն Ղամպէոսի և Ղամպէուհւոյն. 7
12 30 Գշ. բկ, Ս. Եւստաթէոսի և կնոջ նորա Թէոպիստեայ, և երկուց որդւոցն, և սրբոց կուսանացն Երմոնեայ և Նեքտաւինեայ. 8

☽ Ա. Ք. — Փոփոխական.

Նոր տոմար. ՀՈԿՏԵՄԲԵՐ Օր Լուսնի.

31 ՕՐ.

13 1 Դշ. գձ, պահք. 9
14 2 Եշ. գկ, Ս. Իշխանացն՝ Սա-հակայ և Համազասպայ. 10
15 3 Ուր. դձ, պահք. 11
16 4 Շբ. դկ, Ս. Եօթանասուն-երկու աշակեր. Քրիստոսի. 12
17 5 Կիր. աձ, Դ կիրկի խաչվ. 13
18 6 Բշ. ակ, Ս. Փոկասու հայ-րապետին և Երանոսի հե-տեւողի առաքելոցն. 14
19 7 Գշ. բձ. Ս. կուսանացն Թեկղի, Վառվառեայ եւ Պեղագեայ. 15

☉ Լ. Լ. — Բարեխառն.

20 8 Դշ. բկ, պահք. 16
21 9 Եշ. գձ, Ս. Պանդալէոնի բժշկին, Երմողեայ քհնյին եւ Եւպրաքսեայ կուսին. 17

ՀՈԿՏԵՄԲԵՐ

Ն.		Լ.
22	10 Ուր. գկ, պահք.	18
23	11 Շբ. գծ, Ս. Թարգմանչաց վարդապետացն մերոց Մեսրովբայ, Եղիշէի, Մովսեսի քերթողին, Դաւթի անյաղթ փիլիսոփային, Գրիգորի Նարեկացւոյն և Ներսեսի Կլայեցւոյն.	19
24	12 Կիր. գկ, Ե գկնի Խաչվ.	20
25	13 Բշ. ած, Գիւտ նշխարաց Ս. Գրիգորիսի Աղուանից կաթողիկոսի, և Ս. Հարցն Թաթլոյ, Վարոսի և Թումասու, Անտոնի և Կրօնիդեայ, և եօթն խոտաճարակացն՝ որք յԻննակնեայ վանսն կատարեցան.	21
26	14 Գշ. ակ, Ս. Առաքելոցն Անանիայի, Մատթէի, Բառնաբայ, Փիլիպպոսի, Յովհաննու, Շիղայի և Սիղուանոսի.	22
	☾ Վ. Ք.—Տաք եղանակ.	
27	15 Դշ. բծ, պահք.	23

ՀՈԿՏԵՄԲԵՐ

Ն.		Լ.
28	16 Եշ. բկ, Ս. Դիոնեսիոսի, արիսպագացւոյն, և սրբոց առաքելոցն Տիմոթէոսի և Տիտոսի.	24
29	17 Ուր. գծ, պահք.	25
30	18 Շբ. գկ, Ս. աւետարանչացն՝ Մատթէոսի, Մարկոսի, Ղուկասու եւ Յովհաննու.	26
31	19 Կիր. գծ, Զ գկնի Խաչվ.	27
1	20 Բշ. գկ, Ս. Ղունկիանոսի հարիւրապետին՝ որ հաւատաց ի խաչելութեանն ՔՍի, Յովսեփայ աստուածահօրն, Յովսեփայ Արիմաթացւոյն, և բարեկամին ՔՍի Ղազարու, եւ քերցն նորա Մարթայի և Մարիամու.—Լտ. ՆՈՅԵՄԲԵՐ.	28
2	21 Գշ. ած, Ս. Թէոդիտոնի քահանային եւ Զենոնի զինաւորին, եւ Մակարայ, եւ Եւդոկսեայ եւ Ռոմելայ.	29
3	22 Դշ. ակ, պհ.	30
	● Ն. Լ. Ցուրտ քամիներ.	

Ն.		ՀՈԿՏԵՄԲԵՐ	Լ.
4	23	Եշ. բձ, Ս. Խարլեմեանց, եւ վկայիցն Արտեմեայ եւ Քրիստափորի, եւ երկուց կանանցն Կալինիկեայ եւ Ակիւլինեայ.—Տճ. Զիլ-հիճճէ.	1
5	24	Ուր. բկ, պահք.	2
6	25	Շբ. գձ, Ս. երկոտասան վարդապետ., Յերոթէոսի, Դիոնեսիոսի, Սեղբեստրոսի, Աթանասի, Կիւրղի Երուսաղէմացւոյն, Եփրեմի խուրին Ասորւոյ, Բարսղի Կեսարացւոյն, Գրիգորի Նիւսացւոյն, Գրիգորի Աստուածաբանին, Եպիփանու Կիպրացւոյն, Յովհաննու Ոսկեբերանին և Կիւրղի Աղեքսանդրացւոյն.	3
7	26	Կիր. գկ. Է զկնի խաչ. ԳԻՒՏ ԽԱՉ.	4
8	27	Բշ. դձ, Ս. Անաստասայ քահանային, Վարոսի և Թէոդորիտեայ և որդւոց նորա, եւ որոց ընդ նմա կատարեցան.	5

Ն.		ՀՈԿՏԵՄԲԵՐ	Լ.
9	28	Գշ. դկ, Ս. Հիպերիքեանց՝ որք ի Սամուսատ կատարեցան. եւ Ս. Սեբերիանոսի սեբաստացւոյն, Բարեղայ ծերոյն և 84 աշակ. նորին.	6
10	29	Դշ. աձ, պահք.	7
		☽ Ա. Ք.—Պարզ և ցուրտ.	
11	30	Եշ. ակ, Ս. Յովհաննու Ոսկեբերան Հայրապետին.	8
12	31	Ուր. բձ, պահք.	9

ՆՈՅԵՄԲԵՐ

30 ՕՐ.

13	1	Շբ. բկ, Ամենայն սրբոց, հնոց եւ նորոց, յայտնից եւ անյայտից.	10
14	2	Կիր. գձ, Ը զկնի խաչ.	11
15	3	Բշ. գկ, Ս. Ստեփանոսի	12

Ն. ՆՈՅԵՄԲԵՐ Լ.

Հռովմայ հայրապետին, և քահանայից և սարկաւագաց եւ ժողովրդոց.
16 4 Գշ. գձ, Ս. Ակեփսիմեայ եպիս. Յովսեփայ քահան. Այիթալայ սարկաւագ. եւ Պղատոնի վկային. 13
17 5 Դշ. դկ, պահք. 14
18 6 Եշ. աձ, Ս. Հայրապետացն Մետրոփանոսի, Աղեքսանդրոսի և Պօղոսի խոստովանողին. և որց նօտարացն՝ Մարկիանոսի եւ Մարտիրոնի. 15

☉ Լ. Լ. Ցուրտ և փոփոխ.

19 7 Ուր. ակ, պահք.
20 8 Շբ. բձ, Ս. Հրեշտակապետացն՝ Գաբրիելի և Միքայելի, եւ ամենայն երկնային զօրաց. 16 17
21 9 Կիր. բկ, Թ զկնի Խաչվ.
22 10 Բշ. գձ, Ս. Մելիտոսի Անտիոքայ հայրապ., Մինասայ եգիպտ. եւ միւս Մելիտոսի եպիսկոպ. Բուրայ քահ. եւ Շինու սարկաւագին. 18 19

Ն. ՆՈՅԵՄԲԵՐ Լ.

23 11 Գշ. գկ, Ս. Դեմետրեայ վկ. եւ Բասիլիսկոսի քհնյին. 20
24 12 Դշ. դձ, պահք. 21
25 13 Եշ. դկ, Ս. Գուրիասայ Սամոնասայ, եւ Աբիբայ սարկ., Ռոմանոսի միայնակեցին, Մանկանն խոստով., եւ Հիւսիքոսի զինուորին 22

☾ — Վ. Ք. Ցրտային.

26 14 Ուր. աձ, պահք. 23
27 15 Շբ. ակ, Ս. Առաքելոցն Անդրէի եւ Փիլիպպոսի. 24
28 16 Կիր. բձ Ժ զկնի Խաչվ.— Բարեկենդան յիսնակի պհց. 25
29 17 Բշ. բկ, Ա օր յիսն. պհց. 26
30 18 Գշ. գձ, Բ օր յիսն. պհց. 27
1 19 Դշ. գկ, Գ օր յիսն. պհց. 28
—Լտ. ԴԵԿՏԵՄԲԵՐ.
2 20 Եշ. դձ, Դ օր յիսն. պհց. 29
3 21 ✝Ուր. դկ, Ե օր յիսն. պ. Ընծայումն Ս. Ա՚՚ծծնի ի տաճարն. 30

● Ա. Ք. Անձրեւաբեր հողմ.

Ն.		ՆՈՅԵՄԲԵՐ	Լ.
4	22	Շբ. աձ, Ս. Գրիգորի սքանչելագործին, Նիկողայոսի հայրապետին և Միւռոնայ եպսին.— Տն. Մուհարրէմ և տարեմուտ 1298 Թ. Հէջրէթին.	1
5	23	Կիր. ակ, Ա. Ցինակաց.	2
6	24	Բշ. բձ, Ս. Կուսանացն Յուլիանեայ և Վասիլուհւոյ.	3
7	25	Գշ. բկ, Ս. Ղունկիանոսի քհնյին, Տարագրոսի, Պրոբոսի, Անդրոնիկոսի եւ Ոնեսիմեայ, եւ այլոց աշակերտացն Պօղոսի.	4
8	26	Դշ. գձ, պահք.	5
9	27	Եշ. գկ, Ս. Կղեմայ հայրապետին եւ Բագարատայ Տոռոմենայ եպիսկոպոսին.	6
10	28	Ուր. դձ, պահք.	7
		☽ Ա. Ք.—Տեղ տեղ ձիւն.	
11	29	Շբ. դկ, Ս. Առաքելոցն և առաջին լուսաւորչացն մերոց Թադէոսի և Բարթողոմէոսի.	8
12	30	Կիր. աձ, Բ Ցինակաց.	9

Նոր տոմար.

ԴԵԿՏԵՄԲԵՐ

Օր Լուսնի.

31 Օր.

13	1	Բշ. ակ, Ս. Գեննարիոսի եպսին, Մերկերիոսի զինւորին, և Յակովկայ և հրաւափառայ.	10
14	2	Գշ. բձ, Ս. Կոռնելիոսի հարիւրապետին եւ Շմաւոնի ազգականին ՔՍի, որ խաչեցաւ յԵրուսաղէմ, Պօղիկարպոսի հայրապետին Զմիւռնիոյ և վկայիցն որք յարևելս կատարեցան.	11
15	3	Դշ. բկ, պահք.	12
16	4	Եշ. գձ, Ս. Հարցն եգիպտացւոց՝ Պօղոսի, Պօղայ, Մակարայ, Նւագրի, Յովհաննու գրեցւոյն, Յովհաննու կարճահասակին, Նեղոսի, Արսենի, Սիսիանու, Դանիէլի, Սրապիոնի, Մա-	13

Ն. ԴԵԿՏԵՄԲԵՐ Լ.

կարիոսի, Պլիմնի և այլոց
սրբոց հարց.
17 5 Ուր. գկ, պահք. 14

☉ Լ. Լ. — Փոփոխական.

18 6 Շբ. գձ, Ս. Նիկողայոսի 15
Զմիւռնացւոյ սքանչելա-
գործ հայրապետին.
19 7 Կիր. դկ, Գ Յիսնակաց. 16
—Բարեկ. Ս. Յակոբայ պհ.
20 8 Բշ. աձ, պհ. Ս. Մինասայ, 17
Երմոգինեայ, Եւգրափոսի,
և կամաւոր աղքատացն
Յովհան. և Ալեքսիանոսի.
21 9 ✠ Գշ. ակ, պ. ՅՂՈՒԹԻՒՆ 18
Ս. Ա՛ՆԱՆՆԻ յԱննայէ.
— Ձմեռնամուտ և արևադարձ
Այծեղջեր. Ցերեկն սկսանի
երկարել և գիշերն կարճանալ.
22 10 Դշ. բձ, պահք. 19
23 11 Եշ. բկ, պհք. Ս. Եւստրա- 20
տիոսի, Օգսենտիոսի, Եւ-
գինէոսի, Որեստեսի և
Մարդարիոսի.
24 12 Ուր. գձ, պահք. 21

☾ Վ. Ք. — Ցուրտ քամիներ.

Ն. ԴԵԿՏԵՄԲԵՐ Լ.

25 13 Շբ. գկ, Ս. Յակոբայ Մծբ- 22
նայ հայրապետին, Մա-
րուգէի ճգնաւորին և Մե-
լիտոսի եպիսկոպոսին.
26 14 Կիր. դձ, Դ Յիսնակաց. 23
27 15 Բշ. դկ, Ս. Հայրապետացն 24
Իգնատիոսի և Ադդէի, և
Մարութայի եպսին.
28 16 Գշ. աձ, Ս. Թէոպոմպայ ե- 25
պիսկոպոսին և Թէոնեայ
վկային, և չորից զինուո-
րացն՝ Բասոսի, Եւսեբի, Եւ-
տիքի և Բասիլիդեայ.
29 17 Դշ. ակ, պահք. 26
30 18 Եշ. բձ, Ս. Կուսանացն Ին- 27
դոսի և Դոմնայի. և Գղե-
րիկոսի քհնյին, և երկուց
բիւրուցն՝ որք այրեցան յե-
կեղեցին Նիկոմիդացւոց.
31 19 Ուր. բկ, պհք. 28
1 20 Շբ. գձ, Նախավկայ և 29
անդրանիկ թագաւորին մե-
րոյ սրբոյն Աբգարու. —
Լտ. ՅՈՒՆՎԱՐ և տարե-
մուտ 1881 Ի. Քրիստոսի.

● Ծ. Լ. — Փոփոխական.

Ն.		ԴԵԿՏԵՄԲԵՐ	Լ.
2	21	Կիր. դկ, Ե Ցինակաց. — Տն. Սեֆեր.	1
3	22	Բշ. դձ, Ս. Աբրահամու եւ Խորենայ, եւ անարծաթ բժշկացն Կոզմայի եւ Դամիանոսի, եւ Աստուածատրոյ վկային.	2
4	23	Գշ. դկ, Ս. Դաւթի մարգարէին և Յակոբայ առաք.	3
5	24	Դշ. աձ, պահք.	4
6	25	Եշ. ակ, Ս. Ստեփանոսի նախավկային և առաջին մարտիրոսին.	5
7	26	Ուր. բձ, պահք.	6
8	27	Շբ. բկ. Ս առաքելոցն՝ Պետրոսի եւ Պօղոսի,	7
		☽ Ա. Ք. — Բարեխառն.	
9	28	Կիր. գձ, Զ Ցինակաց.	8
10	29	Բշ. գկ, Ս. որդւոցն Որոտման՝ Յակոբայ առաքելոյն եւ Յովհան. աւետարանչին. —Բարեկ. Ծննդ. պահոց.	9
11	30	Գշ. դձ, ա օր պ. Ծննդեան	10
12	31	Դշ. դկ, բ օր պահոց Ծն.	11

գործակալ կարգեց զՊէզճեան Ցարութիւնը, որ հետզհետէ մեծ անուն ստացաւ եւրոպացի վաճառականաց մօտ, իբրև իւր խոստմանց մէջ հաստատուն մէկը: Այնուհետև Պէզճեան բեհեզի և ուրիշ եւրոպական ապրանքի խանութ մի բացաւ, յորում գործակալ կարգեց զիւր երկու քեռայրները, այսինքն զՆուրեան Յովհաննէս աղան (որուն երկու տարի յառաջ իւր Մարեամ քոյրը հարսնացուցած էր) և զՄերկեռեան Գէորգ աղան (որ մէկ տարի առաջ Պէզճեանի Համաւֆէ—ռ քրոջ հետ կարգուած էր):

Այս յայտնի է որ 1807-ին մայիսի 28-ին Եէնիչէրի կոչուած տաճիկ զօրքն ապստամբեցան և տէրութեան նշանաւոր անձերէն 12 հոգի սպանելով՝ վեզիրի փոխանորդ Մուսա փաշայի առաջնորդութեամբը՝ սուլթան Սէլիմն իջուցին թագաւորական աթոռէն, և սուլթան Համետի որդի՝ սուլթան Մուսթաֆա Դ-ը թագաւոր Տաճկաց անուանեցին:

Այսպիսի ալեկոծեալ վիճակի մէջ՝ դիւրին է մակաբերելը՝ թէ երբ տէրութեան նախարարներն ահուդողի մէջ տագնապին, հպատակներն ի՞նչ

տարափելի պարագաներու մէջ կը ծփին։ Ու յիրաւի, շատ չանցաւ, ապստամբ Ենիչէրիներուն գլխաւորները սատանայական խորհուրդ մի արին, որ օսմանեան իւրաքանչիւր հըպատակ ազգերէն մէկմէկ երեւելի և հարուստ անձինք սպաննեն և նոցա կայքը կողոպտեն, որպէս զի թէ՛ իրենց ոյժը և զօրութիւնը ցուցուցած և թէ Կոստանդնուպօլսոյ բնակիչները վախցուցած լինին։

Նոցա գազանաբարոյ անգթութեանը զոհուելու համար ընտրուեցան.

Ի Հայոց՝ Նիզամ տաբաքը կոչուած Յարութիւն ամիրան և Տիւզեան Յովհաննէս չէլէպին,

Ի Յունաց՝ Քէնէքեան Թոդորաքին և

Ի Հրէից՝ Շաղաֆ Մոսոյին։

Սոցա մահուան դատակնիքը Ենիչէրիք իւրեանց դատաւորէն առնելով՝ Աթմէյտանիի զօրանոցը գնացին, որ այն չորս անմեղ դատապարտեալները հոն բերել տան և կտոր կտոր անելով սպաննեն, ինչպէս սովորութիւն ունէին իւրեանց ապստամբութեան ժամանակը այս կերպով սպաննելու ում որ ուզէին։

Պէզճեան (որ և Խաչէգ) Յարութիւն այս սոսկալի լուրն առնելուն պէս՝ իսկոյն գնաց գտաւ զիւր քեռայրը Նուրեան Յովհաննէս (որ ապստամբաց գլխաւոր Գազանճը Հաճի Մուսթաֆային ծանօթն էր). և այն չորս անձինքը անպարտ մահուանէ ազատելու համար յԱթմէյտանը գընացին, ուր այն բազմամբոխ հրապարակին մէջ գտան Հաճի Մուսթաֆա եղեռնաւոր և դաժան մարդը, և մէկ կողմն առնելով զինքը՝ զօրանոցին սենեակը տարին, յորում Պէզճեան արտասուալից աչօք և բազմահայց թախանձանօք այն չորս անձանց արեան անպարտ թափուելուն վերայ խօսելով՝ և մեծամեծ պարգևներ ու շատ ոսկի խոստանալով՝ հազիւ հազ Հաճի Մուսթաֆային միտքն ի գթութիւն և ի մարդասիրութիւն կարողացաւ շարժիլ։ Այն ժամանակ Հաճի Մուսթաֆան դուրս ելաւ տեղէն և Աթմէյտանիի Թէրպիէ Ճամիին մօտ, յորում իւր գլխաւոր ընկերակիցները համոզելով՝ չորս ազնուական անձանց մահուան դատակնիքը պատռեցին, բազմութեան մէջ մունետիկ (Թէլլալ) կանչել տալով թէ. „Այն չորս անձինքը, որ սպաննելու վճռած էինք,

լաւ ստուգեցինք որ մահուան արժանի յանցանք չեն գործած. ուստի ի շնորհս Խէնկէրի օճախին կթողումք որ ապրին":

Պէզճեան այս բերկրաւէտ աւետիսը՝ փրկարար հրեշտակի մի պէս տարաւ իւր բարերար Ցիւզեան Յովհաննէս չէլէպիին, որ ահուդողով պատած ժամ առ ժամ կսպասէր անօրէն դահճաց գալստեանը. և մի ըստ միօջէ պատմեց նմա: Ցիւզեան չէլէպին այս անակնունելի ազատմանը վերայ մեծապէս ուրախացած՝ փառք տուաւ Աստուծոյ որ զիրենք փրկեց այն վերահաս դառն մահուանէն, և զՊէզճեանը վարձատրել ուզելով՝ կանչեց իւր վեց որդիքը (Գրիգոր, Սարգիս, Կարապետ, Միքայէլ, Յակոբ և Պօղոս), և Պէզճեանին բարերարութիւնն ու բարեսրտութիւնը նոցա պատմելով՝ ասաց. „Ինչպէս որ դուք իմ զաւակներս էք, նոյնպէս ալ սա (Պէզճեան) իմ զաւակս է և ձեր եղբայրը. ուստի հայրական իրաւամբ կպատուիրեմ ձեզ, որ իմ մահուանէս վերջը մինչ եղբօր տեղ դնէք զինքը և նորա խրատներուն ականջ դնէք. վասն զի, ինչպէս դուք ալ գիտէք, խոհական,

ուշիմ և բարեմիտ մարդ է ինքը եւ ամենայն բանի յաջողակ": Հնազանդեցան այս հայրական պատուէրին նորա ազնուական որդիքը, եւ այնուհետեւ մինչ եղբայր կանչել սկսան. եւ գրեթէ ամենայն ժամանակ նորա խորհրդովը կշարժէին եւ նորա ասածին պէս կանէին:

Այնուհետեւ Պէզճեան իւր բնատուր հանճարոյն ու Յովհաննէս չէլէպիին համակրութեամբը զօրանալով՝ սկսաւ ազգային գործերու վերայ դարձընել իւր ուշադրութիւնը ու զանազան բարեգործութիւններ անել: Տէլլէր անունով հայազգի ճարտարապետը Խարդալ գիւղը տանելով իւր հետ, Պէզճեանը տեղւոյն եկեղեցին, դպրոցն ու աղբիւրը իւր քսակէն շինել տուաւ, բայց իւր անունը խոհեմութեամբ հռչակել չուզելով՝ Ցիւզեանին կողմէն շինել տրուած ձեւացուց:

1809-ին սուլթան Մահմուտի թագաւորութեան երկրորդ տարին Քէօր Եուսուֆ փաշան մեծ եպարքոս կարգուած էր ի Կ.-Պօլիս, որ բնութեամբ ժանտ եւ ագահ մարդ ըլլալով՝ ամենայն անիրաւութիւն կգոր-

ծէր, միայն թէ կաշառքը հարուստ և գոհացուցիչ ըլլէր: Յոյները՝ որ միջոց կ'ինտռէին սուրբ Երուսաղէմի վանուց՝ կերպով մի տիրելու, խոյն շատ կաշառք տուին անոր՝ զինքն իրենց կողմը գրաւելու համար: Յարութիւն Պեզճեան իմանալով այս բանս այնչափ աշխատեցաւ, որ վերջապէս սուլթանը յատուկ հրովարտակաւ հրաման արաւ, որ Ս. Յակոբայ վանքը Հայոց սեպհական մնայ Երուսաղէմի մէջ:

Քիչ ժամանակէն, այսինքն 1832-ին Պեզճեան [illegible] սեղանաւորութեան պաշտօնն ստացաւ, և փողերանոցին մէջ տեսչութիւն անելով օր ըստ օրէ փառքով ու պատուով յառաջ գնաց, և առանց բարեգործութենէ յետ կենալու, անընդհատ աղքատին և տառապելոյն գթութեան ձեռք երկընցուց (*):

(*) [illegible]

Արքունի նաւարանին մէջ Բ. դրան կողմանէ եկեղեցի մի իւր չորս որմերով և տառատաղով շինուած յանձնուեցաւ Ազգիս, որպէս զի առ նոր շինութիւնն աւարտի: Պեզճեան յանձն առաւ զայն իւր քսակէն շի-

---

[illegible]

[illegible]

նել՝ աւարտել տալու, և եկեղեցական ամէն կարևոր սպասներով և անօթներով զարդարելու։ Օծման օրը զայն Ս. Յ—րու—թիւ—ն անուանել տուաւ ի փառս Ս. Յարութեան Փրկչին մերոյ և ի պատիւ անուան իւրոյ։ Նորոգելով այս եկեղեցին իրեն սեպհական ժողովուրդ չունէր, որ մէկ քահանայ պահելու չափ արդիւնք ունենար, Պէզճեան Ս. Աստուածածնի մայր եկեղեցւոյն հինգ հազար ղուռուշ յանձնեց՝ այն պայմանաւ որ ամէն ամիս 50 ղուռուշ շահը առուի Գասըմփաշայի Ս. Յակոբ եկեղեցւոյն քահանայից, որք փոխանակի կարգաւ ամենայն ամիս նորաշէն Ս. Յարութիւն եկեղեցւոյն քահանայագործութիւնը կատարեն։ Այս արձանագրութիւնը մայր եկեղեցւոյ դիւանին մէջ արձանագրել և պատրիարքի ու երեցփոխանաց ստորագրութեամբը վաւերացընել տուաւ։

Գալաթցի Գէորգ վարժապետի պարսկերէն և հայերէն մեծահատոր բառարանը՝ Փէշտըմալճեան Գրիգոր վարժապետին քով դնելով, ի յիշատակ իւր անուանը տպագրութեամբ ի լոյս ընծայել տուաւ։ Ձեռնտու

եղաւ նաև Վենետկի Մխիթարեանց խմբագրած Հայկական ընդարձակ բառարանին տպագրութեանը, զոր թէպէտ չկարողացաւ տեսնել իւր կենդանութեան ժամանակը, բայց իւր ուսումնասիրութիւնը և Ազգին մտաւորական զարգացմանը վերայ իւր ժամանակին պահանջմանէն աւելի ջանք ունենալը հաստատեց թէ՛ այս և թէ ասկից վերջը պատահած ուրիշ պարագաներու մէջ, ինչպէս՝ պիտի տեսնեմք։

Անակնկալ ժամանակներու մէջ սուլթանին կողմանէ ատէպ ատէպ կանչուելու համար, Պէզճեան 1824-ին իւր բնակութիւնը Խէնիգափուէն Օրթագիւղ փոխադրեց։

Այս տեղափոխութիւնը զինքը դարձեալ մեծ բարեգործութեանց առաջնորդեց։ Պէզճեան Օրթագիւղ գալուն պէս՝ տեղւոյն եկեղեցւոյն երեցփոխանները շունչ և ոգի առնուլ սկսան. և մէկ օր Պէզճեանի խոստովանահայր քահանային միջոցաւ իմացուցին իրեն եկեղեցւոյն պարտքը (100,000 ղուռուշէն աւելի) շինութեան ժամանակէն մնացած։

Պեզճեան, որ իւր խորագէտ հանճարովը աղէկ տեղեկութիւն ունէր երեցփոխանութեան վիճակին մուրացկանութեան եղանակներուն և պարտուց դիզման պատճառներուն, լաւ հարցուփորձներով ստուգեց զանոնք, և վերջապէս իմացաւ թէ եկեղեցւոյն շինութեան ժամանակը թէպէտ ոմանք ձեռնտուութիւն ընել խոստացած են, և իւրեանց անունն ալ դրանց վրայ յիշատակարաններու մէջ արձանագրել տուած, բայց յետոյ չեն վճարած. ուստի Պեզճեան սրտմտելով այն ձրի փառասէրներուն վրայ, յիշատակարանաց արձանագրութիւնները ջնջել տուաւ, և ինքը հատուցանելով պարտքը, զարդարեց եկեղեցին նաև ընտիր ընտիր զարդերով, նուիրելով եպիսկոպոսական և քահանայական ամբողջ զգեստներ ոսկեթել յօրինուածով կարմիր թաւիշներու վրայ, ականակապ գաւազան. որպէս նաև գեղեցիկ շուրջառներ, փորուրարներ, սաղաւարտներ, սկիհ և սկիհի ծանրագին ծածկոցներ, արծաթեայ մեծ խաչեր, բուրվառներ ու քշոցներ, արծաթապատ աւետարաններ, խիստ ընտիր վարագոյրներ

և այլն և այլն, որովք Օրթագիւղի Եկեղեցին պճնուեցաւ և տեղւոյն երեցփոխաններն ալ փառաւորվեցան։

Գումգափուի մայր եկեղեցւոյն այրուելէն վերջը՝ դեռ շինութեան հրովարտակն ելած չէր, երբ օր մի Պեզճեան Ենիգափու բաղանիք գնաց, և նոյն միջոցին սուլթանէն կանչուեցաւ։ Պեզճեան փութաց անմիջապէս արքունական պալատն երթալու, բայց սուլթան տեղեկացած լինելով Պեզճեանի բաղանիք երթալը, հարցուց թէ հանգի՞ստ էիր բաղանեաց մէջ։ Պեզճեան որ այսպիսի բարեպատեհ առիթները չէր կորսնցըներ, մանաւանդ թէ ինքը կհնարէր և կստեղծէր, —խոնարհելով սուլթանին՝ կիմացընէ թէ, տակաւին այրուած եկեղեցին աւերուած մնացած լինելով՝ նոյն օրը (կիրակի) ցուրտ և խոնաւ օդի մէջ գլխիբաց աղօթքի կեցեր և մսելով բաղանիք երթալ փութացել է։ Սուլթան կիմանայ Պեզճեանի միտքը, և կհրամայէ որ նոյն եկեղեցին առաջինէն աւելի շքեղ կերպով շինուի։ Պեզճեան մեծ ուրախութեամբ կհամբուրէ սուլթանին ոտքը, և տուն դառնալով՝ իւր հետը գնացող սպա-

սաւոր Թէլլի պ. Ցարութիւնը աւետաւոր կ՚ըլլէ առ Կարապետ պատրիարքն։

1828 փետրվարի 3-ին Բուն Բարեկենդանի օրը եկաւ արքունական հրովարտակը մայր եկեղեցւոյ շինութեան մասին, և Գեղձեան իսկոյն հրաւիրելով զարքունի ճարտարապետ Գրիգոր ամիրան և մահտեսի Տէվլէթ Կարապետ ճարտարապետը՝ եկեղեցւոյն նախագիծը պատրաստել տուաւ նոցա։ Փետրուարի 10-ին հիմնադրութիւնն եղաւ, և շինութիւնն անընդհատ տեւեց մինչև սեպտեմբեր ամսոյ վերջը։ Շինուածքը խիստ փառաւոր ու ընդարձակ եղաւ․ երեք մեծ և երեք փոքրադիր եկեղեցիներ՝ բաց ի աւանդատուններէն և պահարաններէն։ Եկեղեցւոյն հիւսիսային կողմը հայ լեզուի դասախօսութեան համար ուսումնարան մի և հասարակ ընթերցանութեան ու երաժշտութեան համար վարժոց մի։ Ուսումնարանին մօտն ալ մեծ աւազան մի միշտ ջրալից պատրաստ, և սորա մօտը հրաշիջոյց ջրհաններու և ջրհանակիրներու սենեակներ․ իսկ եկեղեցւոյն դիմացը Ազգային պատրիարքարանը վայելուչ ձևով շինուեցան։

1827-ին սկսած Տաճկաց և Ռուսաց պատերազմը հաշտութեամբ վերջանալով՝ նորա պայմաններուն մէկն էր Ռուսաց պատերազմի ծախուց վճարումը, որ երեք մասի բաժնուած էր․ առաջին մասը Ռուսաց կայսրը նուիրեց սուլթանին, երբ Խալիլ փաշան ծանրագին ընծաներով արտաքոյ կարգի դեսպանութեամբ Պետերբուրգ եկաւ և կայսեր ներկայացաւ․ երկրորդ մասին վճարման ժամանակն եկաւ, և Ռուսաց դեսպանը պահանջեց Բարձրագոյն դռնէն։

Եւ որովհետև արքունի գանձը անբաւական էր վճարելու այս պարտքը, նախարարներն ամենքն ալ վարանման մէջ էին և մէկը չէր համարձակեր սուլթանին դիմացն ելնելու։ Գեղձեան նախարարներէն յորդորուած՝ ներկայացաւ սուլթանին, և առաջարկութիւն եղաւ իրեն այս պարտքը վճարելուն մէկ հնարը գտնելու։ Գնաց Գեղձեան և իր մտերիմ սրտակից փոխառականները կանչեց և համոզեց զանոնք, որ իրենք երեք օրուան մէջ նոյն պարտուց գումարը վճարել յանձն առնուն․ և յետոյ թէ՛ նոյն գումարին տոկոսիքը և թէ ամբողջ գումարը

կատր կատր ընդունին արքունի գան-ձէն։ Այս կերպով հետեւեալ օրը այն պարտքը վճարուեցաւ Ռուսաց դեսպանին, և ընկալագիրը կայսերական կնքով վաւերացած Պէշճեանին տրուեցաւ։ Սուլթանին առջեւ դնելով ընկալագիրը, երբ Պէշճեան վճարման եղանակն ու պայմանները յայտնեց, զարմացաւ սուլթանը, և ի նշան իւր բարձր գոհունակունութեան և համակրական սիրոյն՝ Թավէճէ Հիւմայուն անուամբ բարձր շքանշանը իւր ձեռօքը կախեց Պէշճեանի կուրծքը, և Բարձրագոյն դուռը յուղարկեց առ մեծ եպարքոս, որ իրեն յանձնէ դեսպանին ընկալագիրը։

Պէշճեան Բ. Դուռը գնաց, և տեսաւ որ հոն (Եպարքոսին մօտ) ժողովուած էին բոլոր աւագանին և օրինականք, այսինքն գենպետը, ապարապետն ու ծովակալը, և Ռուսաց տրուելու պարտուց վճարման համար հնարք գտնել կխորհէին։ Պէշճեան իւր գալն իմացընելով՝ ներս մտաւ և ուղղակի եպարքոսին դիմեց անոր ոտքը համբուրելու։ Բազմականները տեսնելով կայսերական պատկերն ի կուրծս Պէշճեանի, ամենքն ալ ոտքի կանգ-

նեցան մինչև նստելը Պէշճեանի, որոյ որպիսութիւնը հարցընելէն յետոյ՝ երբ տեսան ընկալագիրը և լսեցին վճարման եղանակն ու պայմանը եւս և սուլթանին ուրախութիւնը՝ որով արժանացած է այն բարձր շքանշանն ընդունելու, ամենքն ալ ուրախացան և գովեցին Պէշճեանի խոհականութիւնն ու հաւատարիմ ծառայութիւնը. և շնորհակալութեամբ ու գովեստներով բազմականաց՝ Պէշճեան իւր տունը դարձաւ (*)։

(*) Զմառանամ յէլէլ նան ղայը, որ Պէշճէան էօր աստտէնէ օրրէն և Բարէկաղալը ղէօղմանց հանձմար կէօտէ-տէր որ մայր էկէղէցասյն մէջ Թաղաւէլա-հնարք մը ըրնէ. Հան ղէ Պօլսոյ Բէր-պատաղաքէն մէջ Թագաւորներէ և Երէ-ւէլի քաղաներէ ղար ող ոք կԹաղաւէ։ Օր մը այնպէս էղաւ որ մէնչէ... Պէշ-ճէան մայր էկէղէցասյն մէջ աղօԹք կա-նէր՝ սուլԹանը կանչէլ տուաւ ղէնտը։ Պէշճէան էրբ տէլ մը սուլանըլէն յէտոյ արքանակյան պալատը գնաց, սուլԹանը հարցայց Թէ „Ո՞ր էէր էօճա Յարու-Թէան — Այս էկէղէցին էէ, տրւան յէ

Գումգափուի դպրոցը, որ կիսակործան մնացած էր, Պէզճեան իւր քսակէն նորոգեց։ Յետոյ Գումգափուի դուրսը երկու դպրոց շինել տուաւ տղայոց և աղջկանց (*), մէկը իւր

Նուբեան հրամանը յէր վեհափառութենէն առաւ, և հոն [illegible] յէր անձին [illegible] համար. [illegible] Պէզճեան. — Եկեղեցին [illegible] հոն [illegible], [illegible]։ Պէզճեան [illegible]. Տէր, [illegible], հոն [illegible], [illegible] որ [illegible]։ [illegible], և նորա [illegible] [illegible] Պէզճեանին [illegible] Գումգափուի [illegible] [illegible]։

(*) Այս վարժարաններէն յետոյ հիմնեց Պէզճեան Փերայի [illegible] Պէյ-Օղլուի [illegible] դպրոցը՝ աղջկանց համար, որոյ [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible], [illegible]։

Պօլսոյ հօրը և միւսն իւր Սամաթիա մօրը յիշատակներուն։ Պէզճեան լաւ գիտնալով որ տեղւոյն աղքատ բնակիչները չեն կրնար այս վարժարաններուն խնամք տանելու, 250,000 ղուռուշ տուաւ մայր եկեղեցւոյն, այս պայմանաւ՝ որ ամէն ամիս 1,000 ղուռուշ շահը անխափան վճարէ յիշեալ երկու վարժարանաց։ Այս դաշինքը ազգային ժողովով, Ստեփանոս պատրիարքի և նորա նախորդ Կարապետ արքեպիսկոպոսի և գլխաւոր ամիրայից ստորագրութեամբ վաւերացաւ, ինչպէս որ մինչև ցայժմ նոյն 1,000 ղուռուշը ամէն ամիս կվճարուի։ Իսկ եկեղեցին Պէզճեանի մահուանէն 21 տարի վերջը, այսինքն 1855-ին շինուեցաւ, և նուիրեցաւ ի փառս Ս. Յարութեան Քրիստոսի և ի յիշատակ անուան Պէզճեանի։

Կ.-Պօլսոյ մէջ մեր Ազգը երկու հիւանդանոց ունէր, մէկը ի Նարլը-գափու և միւսն ի Պէօյօղլու, որք Շնորհք ամիրային շինել տուածներն էին. բայց շատ փոքր լինելով՝ չէին կրնար ամբողջ տեղաւորցընել հիւանդները, յիմարները, անառակները, փորձանքներն ու անօթևանները

անձինքը: Պէզճեան՝ Ազգին այս կարօտութիւնն ալ լեցնել ուզելով՝ Նէօփզուլէի դուրսը ընդարձակ պարտէզ մի ծախու առաւ՝ Փիլիպչեան Միքայէլ ամիրային միջոցաւ, և շինութիւնը յանձնեց ճարտարապետ Յովհաննէս եւ Օտեան Պօղոս աղաներուն: Շէնքն ընդարձակ եւ գեղեցիկ եղաւ. մէկ եկեղեցի ալ կառուցուեցաւ Ս. Փրկիչ անունով եւ սահմանուեցաւ որ ամենայն տարի Համբարձման օրը կատարուի եկեղեցւոյն տօնախմբութիւնը՝ նոյն աւուր մէջ օծուելուն համար. պատարագիչը պատրիարքը լինի եւ պաշտօն մատուցուի վասն հոգւոյ բարեյիշատակ հիմնադրին եւ նպաստողաց շինութեանն եւ ծախուց:

Մինչդեռ այս կերպով Պէզճեան գիշեր ու ցորեկ անընդհատ կաշխատէր, ծերութեան հետ մէկտեղ ջըրգողութեան տաժանելի ախտն ալ վրայ հասնելով՝ հիւանդացաւ, սուլթանին բժիշկներն անգամ չկարողացան իրեն հիւանդութեանը մէկ ճար անելու: Եւ թէպէտ այն բժշկաց խորհրդովը՝ Պէզճեան Պրուսայի տաք բաղանիքները գնաց որ իւր ցաւին

օգնութիւն մի գտնէ, սակայն 18 օր կենալէն վերջը երբ առողջութիւն մի չըզգաց՝ դարձաւ ի Կ.-Պօլիս:

Սուլթանը լսելով Պէզճեանի դարձը եւ ուզելով նորա որպիսութիւնը գիտնալ, մէկ երեկոյ ժամը 10-ին այցելութեան գնաց Պէզճեանի տունը՝ իւր հետը տանելով երկու սենեկապետները՝ Ալի Ռիզա եւ Մէհմէտ Ալի պէյերը. Սուլթանը նաւակով Պէզճեանի տան առջեւն ելաւ եւ քուշը զարնելով բանալ տուաւ, եւ հրաման արաւ որ Պէզճեանին չիմացընեն իւր գալը, որպէս զի իւր դիմացն ելնելու համար նեղութիւն չըկրէ:

Սակայն Պէզճեան իւր սպասաւորներէն իմացաւ, փութաց ոտք ելաւ և սենեկին դրան առջեւը դիմաւորեց սուլթանին: Իսկ սուլթան զինքը բարեւելէն յետոյ „Ինչո՞ւ անկողնէդ ելար և ինձի համար յոգնեցար“ ասելով, հրամայեց որ նստի անկողնին մէջ. Ինքը սուլթանն ալ Պէզճեանի դիմաց աթոռի վերայ նստաւ և նորա ճանապարհորդութեանց ու հիւանդութեան վերայ հարցմունքներ անելով՝ մխիթարեց զինքը քաղցր և

ուստրական ի օպերով, սուրճ (խահուէ) և օշարակ (շէրպէթ) խմեց և վերադարձաւ իւր պալատը։

Սուլթանին այս այցելութեան շնորհը Պեզճեանին վերայ ունեցած բարձր սիրոյն և համարման հզօր ապացոյցը կարելի է համարել։ Հիւանդութեան մէջ սուլթան Մահմուտի նման հզօր ինքնակալէն մխիթարանք լսելու պէս ուրիշ ի՞նչ կարող էր լինել․ ․ ․ Արքունի բարձրաստիճան պաշտօնատարները լսելով որ սուլթան անձամբ այցելութիւն արել է Պեզճեանի, իրենք ալ այցելութեան գնացին և մխիթարեցին զՊեզճեան։ Մի և նոյն պատիւն անելու գիջան և օտարազգի դեսպաններն ու երևելի անձինք։

Պեզճեան տեսնելով որ օր աւուր կծանրանայ իւր հիւանդութիւնը, ինքն ալ առողջանալէ յուսահատեցաւ. և սկսաւ հանդարտ մտօք մահուան պատրաստուիլ և հոգևոր մխիթարութեամբ զօրանալ։ Սայիտ էֆէնտին ամենայն օր Պեզճեանին կուգար և ի դիմաց սուլթանին կհարցանէր անոր որպիսութիւնը և կերթար կըպատմէր սուլթանին։ Օր մի Պեզճեան՝ Սայիտ էֆէնտիին աղերսագիր գրել տուաւ սուլթանին, որպէս զի իւր տեղը փողերանոցի պաշտօնին յաջորդէ Տիւզեան Յակոբ չէլէպին, զայն օրինաւոր ժառանգ ճանաչելով այն պաշտօնին, զոր նորա հայրերը այնչափ տարի ամենայն հաւատարմութեամբ վարած էին, սկսեալ իւրեանց նախահաւ Ակնցի Տիւզ Սարգսէն՝ սուլթան Մուստաֆա Գ-ի օրերէն ի վեր։ Սուլթանն անմիջապէս ներելով Տիւզեանց, հաստատեց Պեզճեանի խնդիրն արքունի հրովարտակով. և Պեզճեանի մահուանէն յետոյ կատարուեցաւ նորա խնդիրը։

Պեզճեանի հիւանդութիւնը երկարելով՝ սուլթան միշտ իւր գութն ու սէրն ցուցընելու միջոցներէն ետ չէր կենար, մի անգամ իւր նուագածուները ղրկեց զՊեզճեանն զբօսցընելու համար. ուրիշ անգամ ևս ինքը նորէն գնաց Պեզճեանի տունը, բայց զինքը չգտնելով՝ հարցուց իմացաւ որ բժշկաց անօրէնութեամբը օդափոխութեան համար ուրիշ տուն փոխադրուել է, հրաման արաւ որ Պեզճեանին գտնուած տեղը փառաւոր տուն մի շինել արքունի գանձէն

Պեզճեանի համար: Գործաւորները լցուեցան, և գիշեր ու ցորեկ մեծ փութով շէնքն առաջ կտանէին. ճարտարապետն էր Յակոբ Չելեպի Տիւզեան, և հազիւ կէս եղած էր շէնքը, Պեզճեան կնքեց իւր մահկանացու ընթացքը՝ 1834 յունվարի 3-ին։

Պեզճեանի մահուան լուրը խայծակի արագութեամբ հասաւ Պօլսոյ բնակչաց ականջը, և հազարաւոր անձանց աչքերէն յորդ արտասուք հոսեցուց: Տիւզեան Յակոբ Չելեպին առաւ Թասվիրի Հիւմայունը և ուրիշ պատուանշանները և անձամբ տարաւ սուլթանին առջև դրաւ, ծանուցանել ուզելով Պեզճեանի մահուան գոյժը: Սուլթան իմանալով եղածը՝ շատ ցաւեցաւ „Աւա՜ղ որ իմ հաւատարիմ ծառայս կորսնցուցի“ ըսաց, և հրաման արաւ որ նորա յուղարկաւորութիւնը մեծ հանդիսով լինի և մարմինը բերին արքունի պալատին քովի նաւամատոյցէն նաւ դնեն, որ իւր վերջին տեսութիւնն անէ. տանեն թաղեն այն եկեղեցւոյն մէջ, ուր թաղուիլ խնդրած էր Պեզճեան և ինքն ալ կայսերական հրովարտակաւ հրամայած:

Տիւզեան դարձաւ սուլթանին կամքն իմացուց Հայ իշխանաւորաց: Թաղման կարգը կատարուեցաւ, մարմինը դագաղի մէջ դրուեցաւ. որուն առջևէն կերթային՝ Ստեփանոս պատրիարք, Կարապետ և Աստուածատուր արքեպիսկոպոսունք, երկու վարդապետք, երկու քահանայք, առանց շուրջառի ետևէն Յակոբ Չելեպի, Ճանիկ և Երկանեան Յարութիւն ամիրայք, և դագաղին երկու կողմէն ալ հանգուցելոյն վեց սպասաւորքը: Նաւամատոյցը տարուեցաւ դագաղը, և առանց երգի նաւ դրուեցաւ: Դագաղին երկու կողմը երկու աւագ քահանայք և Օրթագիւղի Տէր Գալուստ քահանայն ծունկի նստան: Թիավարները ծանր ծանր քաշելով նաւակը, արքունի պալատան ծովեզերքին մօտէն, գնացին դէպ ի Պօլիս, և սուլթանն իւր սենեակէն կդիտէր դագաղակիր նաւակներու բազմաթիւ յուղարկաւորներուն և ի տես եկողներուն նաւակաց բազմութիւնը:

Մարմինը Նէնիգավու իւր տունը տարուեցաւ, ուր բոլոր հոգևորականաց դասը պատրաստ կսպասէր, այն տեղէն մեծ թափօր կազմուեցաւ,

արքունական հրովարտակին աւչևէն բարձրացուցած կանուէր հանգուցելոյն սպասաւորը Լեմոնճեան Ստեփան։ Նա ոչ կրնայ թուել այն անհամար և խառն բազմութիւնը, որ Եւնիգափուէն մինչև Մայր եկեղեցին լցուած էին, Հայ, Յոյն, Եւրոպացի և այլազգի այր և կանայք։ Թափօրը Մայր եկեղեցւոյն մօտենալուն պէս՝ Յունաց եկեղեցականներէն երկու մետրապօլիտ և պատրիարքական փոխանորդը զգեստաւորուած ու վառ մոմեղէնօք ընդառաջ եկին աղօթքներով։ Այսպէս մտան Մայր եկեղեցին, ուր Կարապետ արքեպիսկոպոսը սրտաշարժ դամբանական մի տալով․ յետ որոյ թաղման կարգը կատարեցին, և Ս. Յարութեան տաճարին մէջ պատրաստուած գերեզմանին մէջ դրին Պէզճեանի մարմինը՝ նորա երկու թելլի Յարութին և Գարայեան Յովսէփ անունով սպասաւորները։ Այսպէս վերջացաւ Պէզճեանի մարմնոյն յուղարկաւորութեան հանդէսը խիստ փառաւոր ու Ցանկատանի մէջ նմանը չտեսնուած կերպով։

Յ. Տէր-Աէր.

ԵՐԿԱԹԻ ՃԱՄԲԱՆԵՐ

Կոզլով-Վորոնէժ-Ռոստով

Վեր.	ՍՏԱՆՑԻԱ.	Ա կլաս.	Բ կլաս.	Գ կլաս.
23	Սեստրենկա . .	— 49	— 36	— 18
46	Նիկիֆորովկա .	1.35	1.01	— 52
60	Գրեազի (*).			
72	Պրիբըլթկովօ .	2.25	1.69	— 86
85	Դրեազգի. . .	3.19	2.39	1.20
108	Ուսման . . .	4 05	3.04	1.55
131	Գրաֆսկօէ . .	4.91	3.69	1.89
143	Ուգլեանկա . .			
156	Սօմօվօ . . .	5.85	4.39	2.24
161	Ռազդելնայա.			
168	Վորոնէժ. . .	6.30	4.73	2.42
7	Ռազդելնայա.			
25	Մասլօվկա . .	— 94	— 70	— 36
48	Օլէն-Կոլոդեզ	1.80	1.35	— 69
71	Դավիդօվկա .	2.66	2.—	1.02
91	Լիսկի	3.41	2.56	1.31
108	Պուխօվօ. . .	4.05	3.04	1.55

(*) [illegible]

133	Եվդակովօ . .	4.99	3.74	1.91
154	Սագունի . . .	5.78	4.34	2.22
175	Պոդգորնոյէ .	6.56	4.92	2.52
199	Միտրոֆանովկա . .	7.46	5.60	2.86
225	Օլ'գինսկայա .	8.44	6.33	3.23
251	Ժուրավկա . .	9.38	7.04	3.60
273	Բոկ	10.24	7.68	3.92
294	Լիման . . .	11.03	8.27	4.23
307	Զներոնովկա . .	11.51	8.64	4.42
328	Չերտկովո .	12.30	9.33	4.72
348	Մալ'չևսկայա .	13.05	9.79	5.—
369	Միլլերովո . .	13.84	10.38	5.30
391	Թարասովկա .	14.66	11.—	5.62
413	Գլուբոկայա . .	15.49	11.61	5.93
435	Կամենսկայա .	16.31	12.24	6.26
458	Լիխայա . . .	17.18	12.89	6.59
480	Զվերևո . . .	18.—	13.90	6.90
498	Սուլին	18.68	14.01	7.16
513	Գորնայա . . .	19.24	14.43	7.37
525	Շախթնայա .	19.68	14.76	7.54
532	Մաքսիմովկա .	19.95	14.96	7.65
562	Նովոչերկասկ . .	20.11	15.84	8.10
587	Աքսայ . . .	22.05	16.54	8.45
591	Կիզիտերինկա .	22.16	16.62	8.50
604	Նախիջևան . .	22.54	16.90	8.64
610	Ռոստով . . .	22.88	17.16	8.77

Վլադիկավկազ.

	Ռոստով.			
2	Զարեչնայա.			
10	Բաթայսկայա .	— 38	— 29	— 16
34	Քագալ'նիցկայա.	1.28	— 96	— 49
58	Մեչէտնայա . .	2.18	1.62	— 74
81	Կուշչևկա .	3.04	2.28	1.16
99	Կրիլովսկովկա .	3.71	2.79	1.43
118	Քանելովսկայա .	4.43	3.33	1.70
135	Պավլովսկայա .	5.06	3.80	1.94
151	Լեուշկովսկայա .	5.66	4.25	2,17
177	Թիխորեցկայա .	6.41	4.81	2.47
192	Մալոռոսսիյսկ .	7.24	5.43	2.77
211	Միրսկայա . .	7.91	5.94	3.04
229	Կավկազսկայա .	8.59	6.44	3.29
242	Գուլ'կևիչի . .	9.08	3.82	3.48
257	Ատրադա-Կուբ.	9.64	7.23	3.69
273	Կուբանսկայա .	10.28	7.71	3.94
290	Արմավիր . . .	10.91	8.19	4.19
313	Կոնոկովո . .	11.74	8.80	4.50
335	Նիկոլայևսկ .	12.56	9.43	4.82
358	Բոգոսլովսկայա	13.24	9.93	5.07
366	Նևիննոմըսկ .	13.73	10.30	5.27
385	Բարսուկի . .	14.48	10.86	5.55
410	Կուրսավկա . .	15.41	11.56	5.91
428	Նագուտսկ . .	16.09	12.06	6.16
446	Սուվորովսկ . .	16.73	12.55	6.42

466	Միներալ'նիյա Վոդի . . .	17.48	13.11	6.70
490	Նեզլոբնայա .	18.98	13.79	7.05
510	Զոլ'սկայա . .	19.13	14.35	7.34
535	Սալդաթսկայա	20.06	15.05	7.69
554	Պրոխլադնայա .	20 78	15.59	7 97
568	Կոտլյարեվսկ .	21 30	15.98	8.17
584	Բարոնովո . .	21.90	16 43	8.40
599	Էլ'խոտովո . .	22.50	16.88	8.63
611	Դարգ-Քոխ . .	22.91	17.19	8.79
631	Բեսլան . . .	23 70	17.78	9.09
652	Վլադիկավկազ .	24.45	18.34	9.37

Փոթի-Թիֆլիս.

	Փոթի.			
14	Չոլադիդի	— 79	— 59	— 20
35	Նովոսենակի .	1.98	1.48	— 76
49	Աբաշա . . .	2.76	2.06	1.06
61	Սամտրեդի . .	3 44	2.58	1.31
73	Կոպիտնարի .	4.19	3.13	1.60
90	Ռիոն . . .	5.06	3.80	1.94
107	Աջամեթը . .	5.46	4 09	2.09
118	Կվիրիլե . . .	6.64	4.98	2.54
130	Ձիրուլի . . .	7.31	5.49	2.81
139	Բելոգորի . .	7.83	5.86	3.—
158	Բեժա-Թուբանի .	8.89	6.66	3.40
173	Սուրամ . . .	9.74	7.30	3.73
187	Միխայլովո . .	9.96	7.46	3 82
178	Գոմի	10,64	7.98	4.07

201	Կարելի . . .	11.31	7.48	4.41
218	Գորի . . .	12.26	9.20	4.70
232	Դրաքալի . .	13.05	9 79	5.—
244	Կասպի . . .	14.73	10.30	5.27
258	Կսանկա . . .	14.91	10.89	5.57
269	Մցխեթ . . .	15.14	11.35	5.80
279	Ավչալը . .	16.70	11 78	6.01
289	Թիֆլիզ . . .	17,26	12.19	6.23

Կուրսկ-Խար'կով-Ազով.

	Կուրսկ.			
26	Պոլեվայա . .	— 98	— 73	— 37
52	Նիկոլ'սկայա .	1 95	1.46	— 75
73	Մար'ինո . . .	2.74	2 05	1.05
97	Պրոխորովկա .	3 64	2.73	1.39
122	Կուստարնայա .	4.58	3.43	1.75
141	Բելոմեստնայա .	5.29	3 96	2.02
150	Բելգորոդ . .	5.63	4 21	2.15
169	Վեսոլայա Լոպան	6 34	4.75	2 43
191	Կազաչեա Լոպ.	7.16	5 36	2.74
217	Դերգաչի . . .	8.14	6.10	3.15
229	Խար'կով . . .	8.59	6.44	3.25
252	Մերեֆա . . .	9.45	7.09	3.62
270	Բորկի	10.13	7.59	3 88
287	Թառանովկա .	10.76	8.06	4.12
312	Ալեքսեևկա . .	11.70	8.78	4.49

339	Կրասնօպավլ. .	12.71	9.53	4.87
361	Լօզօվայա . .	13.54	10.15	5.19
368	Լօզօվօ-Սեվաստօպօլսկայա .	13.80	10.35	5.29
385	Նադեժդինօ .	14 44	10.83	5.53
406	Գավրիլօվկա .	15.23	11.41	5.83
427	Բարվենկօվօ. .	16.01	12.—	6.13
445	Սատալիօկօվօ .	16 69	12.51	6.39
466	Սլավեանսկ . .	17.48	13 01	6.69
490	Դրուժկօվա. .	18 38	13.78	7.04
507	Կօնստանտինօվ.	19 01	14 26	7.29
535	Նիկիտօվկա. .	20.06	15.05	7.69
555	Պանտելեյմօնօվ.	20.91	15.61	7.98
576	Խարցիզսկայա .	21 60	16.20	8.28
602	Նիկօլայեվկա .	22 58	16.93	8.65
617	Ամվրօսիեվկա .	23.14	17.35	8.87
635	Ուսպենսկայա .	23.81	17.86	9 13
657	Մաթվեևկուրգան	24.64	18.48	9.44
675	Պօկրօվսկայա.	25 31	18.99	9.71
698	Թագանրօգ . .	26.18	19.63	10 03
717	Մօրսկայա . .	26.89	20.16	10.30
729	Սինեավսկայա	27.34	20 50	10.48
748	Դօնեց. . . .	28.05	21.04	10.75
766	Ռօստօվ . .	29.65	21.49	10.89

Լօզօվօ-Սեվաստօպօլ.

18	Սամօյլօվկա. .	— 68	— 51	— 23
37	Վասիլկօվկա.	1.39	1.04	— 56
57	Պավլօգրադ. .	2.14	1.60	— 82
76	Զայցեվօ. . .	2.85	2 14	1.09
92	Սինելնիկի . .	3.45	2.59	1.32
114	Սլավգօրօդ . .	4.28	3,21	1.64
139	Սօփիևկա . .	5.21	3.91	2.—
163	Ալեքսանդրօվսկ.	6 11	4.59	2,35
180	Կրասնօկուտօվ.	6.75	5 06	2.59
201	Վասիլևկա .	7.54	5.65	2 89
226	Միխայլօվկա .	8.51	6.39	3.27
246	Ֆեօդօրօվկա. .	9.23	6.93	3 54
268	Մելիտօպօլ . .	10.05	7.54	3.85
293	Ակիմօվկա . .	10.99	8.24	4.21
318	Նօվօգրիգօրեվ	11 93	8.95	4 58
340	Ռիկօվօ . . .	12 75	9 56	4.89
354	Նօվօ-Ալեքսեևկ	13 24	9 93	5.07
378	Չօնգար . . .	14.18	10.64	5.44
393	Թաղանաշ. . .	14 74	11.05	5.65
411	Ջանքեօյ. . .	15.41	11.56	5.91
434	Կուրման-Քեմել	16.28	12,21	6.24
459	Բեյուք-Օնլար.	17.21	12.91	6.60
479	Սարաբուզ . .	17.96	13.48	6.89
497	Սիմֆերօպօլ . .	18.64	13.98	7.14
515	Ալմա	19.31	14.49	7.41

527	Բաղչիսարայ .	19.76	14.83	7.58
543	Բէլ՚բէկ . . .	20.36	15,28	7.81
561	Ինքիրման . .	21.04	15 78	8.06
570	Սեվաստոպոլ . .	21.38	16.04	8 20
	Սինէլ՚նիկօվօ . .			
21	Իվանօվսկայա .	— 72	— 60	— 32
41	Եկատէրինօսլավ.	1 58	1.19	— 62
	՚Նօվօ-Ալէքսէևկա			
13	Գէնիչէսկ . .	— 52	— 38	— 20

Վօլգօ-Դօնսկայա.

	Վօլժսկայա.			
6	Սադօվայա . .	— 23	— 18	— 09
12	Կրուտայա . .	— 49	— 36	— 18
32	Կարպօվսկայ .	1 24	— 93	— 47
52	Կրիվօ-Մուզգի-նսկայա . .	1.99	1.49	— 76
73	Դօնսկայա . .	2.71	2 05	1.05

ՑՈՒ ՑԱԿ

ՀԱՅԵՐԷՆ ԳՐՈՑ,

որք վաճառին ի Բոստոն (առ Դ. Հ.)

—~ Ի ԳՐԱՏԱՆ ~—

Յ. ՏԷՐ-ԱԲՐԱՀԱՄԵԱՆ.

Այբբենարան պատկերազարդ, Դր. Ամբրոսեայ Վ. Գ. Փարիզ, 1860 կզմ. — 30
փառակազմ . . . — 50

Այբբենարան պատկերազարդ, ժողովրդական դպրոցներու. աշակերտաց համար, 75 վիմատիպ պատկերներով և րկրորդ տպագր. Բոստոն, 1879. — 15
25 հատ գնողին . — 10
50 ,, ,, . — 9
100 ,, ,, . — 8

Անաշառն, ընտիր հեղինակութիւն, գործ Գ. Ծերունւոյ Պատկանեան. Զմիւռնիա, 1875. . . 1 —

Աշտանեակ, երեխայական վիպասանութիւն Ա. Վ. Կրիսեանց. Ռոստով, 1875 — 50

Աշխարհագրութիւն
—Եւրոպ. 6 հատ. Վ. 1802 6 —
—Ափրիկէի, Վեն. 1802 1 50
—Ամերիկայի՝ Վեն. 1802 1 50
—Հայաստանի, Վեն. 1806 2 —
—Հին և Նոր Հայաստանի, Հ. Յանուէլ Վ. Քաջունեաց Վենետիկ, 1857 . . . 1 60

Արհեստաբազմութիւնք չինելոյ, գր. ի Յ. Մամիկոնեանց. Թիֆլիզ, 1861. . — 50

Աստուածաշունչ գիրք հնոց և նորոց կտակարանաց, մեծադիր, Պ.-Բուրգ, 1817 4 —

Բանալի Քերականութեան ռուս լեզուի կամ ամենահեշտ կերպով Ռուսաց լեզուի գրերն ու ճիշդ հնչ-

մունքը հայերէն համապատասխան տառերովը մէկտեղ ճանաչել, — ռուսաց լեզուի հասարակաց մէջ գործածականները՝ հայերէն հնչմունքներովն ու շեշտերովը միասին սովորել, — քաղաքավարական կանոններով կենցաղավարական խօսակցութիւններ անելու վարժիլ և վերջապէս ռուսքերականութեան ընկերքունքը՝ հայերէն պարզ և ամենուն հասկանալի բացատրութիւններով՝ ԵՐԵՔ ԱՄՍՈՒԱՆ ՄԷՋ սովորիլ և իմանալ. գործ Յովհ. Տ.-Արր. Ռոստով, 1878. . . . . — 50

10 հատ գնողին. . — 40
25 „ „ . . — 30
50 „ „ . . — 25
100 հատ և աւելի. — 20

Բառգիրք մնացորդ բառք մեծի բառարանի Արբայի. Վենետիկ. . . . . 3 —

Բառարան յատուկ անուանց Աստուածաշնչի Ս. գրոց. Վենետիկ, 1769. . 3 —

Բառարան ի Ռուսաց լեզուէ ի Հայ. Գ. Երէցփոխեան. Թիֆլիս, 1876. 5 —

Բառգիրք աշխարհաբառէ ի գրաբառն. 1769 3 —
— գրաբառէ յաշխարհաբառ. Վենետիկ, 1769. . 3 —

Բառգիրք ռուսերէն, գաղղիարէն, գերմաներէն և անգղիարէն, շարադր. ի Փիլիպպոսէ Ռէյֆ. Լէյպցիգ, 1871 կազմեալ. . . 3 —
— Նոյն, գաղղ. ռուսերէն, գերմաներէն, անգղիարէն. 3 —
— Նոյն, գերմ. ռուսերէն, գաղղիարէն և անգղիարէն 3 —

Գանձարան ծանուցմանց, չորս հատոր ի միասին կազմեալ, գր. ի Յակոբ պատրիարքէ Կ.-Պօլսոյ. Պօլիս, 1758. . . . . 3 —

Գեղջկուհին Հայկական, Ա. Գրիգորեանցի . — 30

Գեղեցկութիւնը պահելու և աւելցնելու արուեստ ի բարձրագոյն օգտի մարդկային կենաց. Թարգմ. Կ. Ագճայեան. Պօլիս, 1870 . . . . . . — 50

Գիրք Հարցմանց Գրիգորի Տաթևացւոյ, մեծադիր 800 երես, Պօլիս, 1780 10 —

Գրքոյկ Կաթէքեա, հինութ պատմութիւն, գրեց Խրմի Աշ. Ռոստով. 1878. — 50

Եզնիկ, ընտիր գործ հինգերորդ դարու. Պօլիս, 1871 . . . . — 50

Եռանկիւնաչափութիւն յօրինեալ ի Հ. Սահակայ Պռօնեան. Վենետիկ, 1810 1 50

Երկրաչափութիւն յօրին. ի Հ. Սահակ Վ. Պռօնեան, հանդերձ 8 երկրաչափական քարտէզիւ. Վենետիկ, 1794 3 —

Երգեցիկ պատմութիւն Հայոց կամ դաստիարակութիւն մանկանց. գործ Գ. Ծերունւոյ Պատկանեան. Ռոստով, 1876 . . . . — 50

Զուարճաբանութիւնք Բալակիրեւի, պալատական զուարճախօսին կայս. Ռուսաց Մ. Պետրոսի, թարգ. Աւետիքի Խաչերեանց. Ս. Պետերբուրգ, 1858 . . . — 50

Ընթերցարան բարոյական ուսմանց, ազգային գիտելեաց և զուարճալի պատմութեանց: Այս գիրքը՝ առաջին տպագրական թերթէն ի զատ՝ 192 երեսներէ բաղկացած է, և բոլոր օրինակները ամուր կերպով կարուած ու կազմուած են: Ընդունուած է Կովկասի և Ռուսաստանի դպրոցաց մէջ. Ռոստով, 1877 . . . . . 1 —

10	հատ	գնողին .	— 90
25	,,	,, .	— 85
50	,,	,, .	— 75
100	,,	,, .	— 65

Թէլէկրաֆ կամ ելեկտրական հեռագիր, հանդերձ 18 պատկերօք աշխ. Յ. Վարդանեան, Պլս, 1857 — 75

Թէատրոն, հրահանգ բարոյական իմաստասիրութեան Հ. Վրթանեսի Ասկերեան. Բ տիպ. Վենետիկ, 1853. . . . . 3 50

Ժամագիրք տօնեան, կաշեկազմ և մեծատառ, տպագրեալ ի Պօլիս, 1865 2 25

Ժլատ, կատակերգութիւն երեք արարուածով, երկրորդ տիպ, արտագրեալ ի հեղինակէն և ճոխացուցեալ, գր. ի Յ. Տէր-Աբր. Ռոստով, 1873 . . . . . . — 30

Լեւոնի վիշտը, ժամանակակից վէպք և զանազան բանաստեղծութիւնք Ս. Շահազիզեանց, Մոսկ. 1865. . . . . 1 —

Խորէնացւոյ պատմութիւն Հայոց միահատոր, փոքրադիր, լաւ կազմով. Վենետիկ, 1827 . . . . . 2 —

Խոջէման Հայոց լեզուով շարադրուած առակներ, Գ. Ե. Ա. պատկերազարդ տիպ. Ռոստով, 1875. . . . . . — 25

Ծաղկաքաղ յառակացն Քռիլովի, Յմիթրիեվի և Խեմնիցերի. թարգ. Յ. Ա. սարկաւագի Կէօքչէեանց. Մոսկուա, 1849 . . . . . — 75

Ծանօթութիւն յաղագս կենաց զօրավարի Պօղոսի Մովս. Մելիքեանց, գր. ի Յ. քահան. Կէօքչէեանց. Մոսկուա, 1852 . . . . . — 50

Ծերենցի Երկունք իններորդ դարու: Պատմական՝ վիպասանութիւն կամ ձայն սրտի հայրենի հառաչանաց, „Թորոս Լևոնի“ հեղինակի: Հրատարակութիւն պարոն Զաքարեայի Գրիգորեանց. Թիֆլիզ, 1879 . . . . . . 1 —

Կենդանագիր Տեառն Գէորգայ Դ-ի վեհափառ կաթ. ամենայն Հայոց, մեծադիր, հաստ թղթի վերայ, տպ. ի Պետերբուրգ յամին 1868 . . . . 2 —

Կենդանագիր Մատթէոս կաթ. Ա-նոյ փոքրադիր, հաստ թղթի վերայ տպ. ի Փարիզ յամին 1862 — 15

Կենդանագիր Ներսէս Ե կաթ մեծադիր, հաստ թղթի վերայ, տպեալ ի Պետերբուրգ, 1868. . . . 1 —

Կիրակոս Պատմիչ. Մատենագրութիւն Կիրակոսի Գանձակեցւոյ ԺԳ դարուն, որ կպատմէ Տրդատայ ժամանակէն մինչ ցթագաւորութիւն Ռուբինեանց ի Կիլիկիա և մինչ ցՀեթում Ա տպագր. ի Վենետիկ յամին 1805, հանդերձ կարևոր ծանօթութեամբք . 2 —

Կոչէ ժամանակի, գր. ի Յովհաննիսէ Ներսիսսէ. Վենետիկ, 1750. . . . . 1 50

Հայելի դաստիարակութեան տղայոց. բարոյական և խրատալի մատեան գր. ի Ս. աւագ.քահ. Մանդինեանց. Տփխիս, 1869. . — 40

Հաստատագրեամ, այն է մանր ուսմունք քրիստոնէական հաւատոյ գր. ի Մսերայ մագ. Մսերեանց. Մոսկուա, 1859 . . . . . — 28

Հեգարան հայ լեզուի ի վարժութիւն ընթերցանութեան. Ռոստով, 1873 — 10
20 հատ գնողին . — 8
50 ,, ,, . — 5
100 ,, ,, . — 3

Հնախօսութիւն Հայաստանի. համառօտ, աշխ. Հ. Մ. Քաջունեայ, Վենետիկ, 1855 . . . . 1 50

Հոփքորին կամ ժխաթիւն Հայաստանի. պատմ.

բանաստեղծութիւն Գաբր. Տէրունեայ Պատկանեան Ռոստով, 1877. . . . . . 1 —

Հրահանգ քրիստոնէական հաւատոյ ըստ ուղղափառ դաւանութեան եկեղեցւոյ Հայաստանեայց. գր. ի Մ. մագիստ. Մսերեանց Բ տիպ. Մոսկուա, 1868. — 75

Պօղոս Փորդէյոյ Բուզիէ, մեղադրութիւն ստախօս ամբաստանողին, թրգ. Մ. Նալբանդեանց, հանդերձ կենսագրութեամբ թարգմանչին. Պ.-Բուրգ, 1868. — 50

Ճանապարհորդութիւն ի Լեհաստան, Հ. Մ. Բժշկեան, Վենետիկ, 1830 . . 2 50

Ճառ Յովհաննու Ալթալեանց, հանդերձ կենսագրութեամբ Ափդալեանցի. Վենետիկ, 1868 . . . . — 60

Ճառ Ներբողեան ի Ս. Խաչն Քրիստոսի, և պատմագրական առասացութիւն

ի սուրբ նշանն Վարագայ. գր. ի Յովհ. քհ. Վանանդեցւոյ. Մոսկուա, 1853 . — 40

Ճառընտրութիւն առաջին հանդերձ գիտարանութեամբ. Վենետիկ, 1839. 2 50

Ճառընտրութիւն Մ. Սալլանթեան. Մոսկ. 1836 3 —

Ճեմարան գիտելեաց գրեալ ի Հ. Մ. Բժշկեան Վենետիկ, 1818 . . . . . 3 —

Մահ Գաբրէլի . գործ Գաբրիէլի Տէր. Պատկանեան . Հրատար. Տիգրանայ Ցէտէեան. Զմիւռնիա, 1875 1 50

Մանր ժամանք սրբազան պատմութեան Աւետարանի . երկրորդ տիպ, Մոսկուա, 1861 . . . . . . — 40

Մասեաց աղաւնի, ամսագիր կենցաղօգուտ ազգային և քաղաքական գիտելեաց . Փարիզ, 1857, փառակազմ . . . . 8 —

Մէջնավէպք Հայոց ազգի պատմութենից. Պետերբուրգ, 1863. . . . . — 40

Մովսէսի Կաղանկատուացւոյ պատմութիւն Աղուանից աշխարհին, հրատարակեալ ի Մկրտչէ Էմին, Մոսկուա, 1860 . . . . 2 —

Մաղթայք Արարատեան ի վերջ որոյ գտանի հարցարանութիւն ի վերայ Գլխոյ եկեղեցւոյ քրիստոսի . Մոսկուա, 1819 . 3 —

Մրմունջք Ցէտէեանի, գործ Գաբր. Տէր. Պատկանեան . Ռոստով, 1875. — 60

Յաւելուած ի պատմութիւն վերադարձի երից վարդապետաց ի ծոց Հայաստանեայց սուրբ եկեղեցւոյ . Փարիզ, 1858 . — 50

Նարեկ, որ է սրբոյն Գրիգորի Նարեկացւոյ աղօթագիրք մեծագիր կաշեկազմ և պատկերազարդ . Պօլիս, 1871 . . . . 1 50

— Նոյն, տպ. ի Վենետիկ 1851, փոքրադիր, փառակազմ և ոսկեզօծ 2 50

— Նոյն, զարդ. բունով 3 50

Ներսէս Ե Աշտարակեցւոյ. կենսագրութիւն հանդերձ կենդանագրաւ, գր. ի Յ. Տէր-Աբրահամեան. Թէոդոսիա, 1868. . . . . . . — 25

Նէխուկամ Հայոց կրած տարաբաղդութիւնը Լեհաստանի մէջ. Պ.-Բուրգ, 1874 . . . . — 50

Նկարագիր գաղթականութեան Հայոց ի Պարսկաստանէ ի Ռուսաստան. Մոսկուա, 1832 . . . . . 1 —

Նկարագիր պապական դրութեան (համառօտ) գր. ի Գ. Աւլանեան. Պլս, 1864 — 40

Նոր տարի և մտաւորական սնունդ տղայոց, գր. ի Բարսեղ Այաղատլեան. Պոլիս, 1868. . . . . . . — 50

Նոմոյ Պոմպէյլոսէ վիպասանութիւն բարոյա-

կան, թարգ. ի Հ. Եդուարդայ Հիւրմիւզեան. Ի տպ. Վենետիկ, 1856 փառակազմ և ոսկեզօծ . . . . 3 —

Շարական մեծատառ և կաշեկազմ. Պոլիս, 1865 4 50

Ուղղագրութիւն լեզուին Հայոց Գ. Ե. Այվազեան. Թէոդոսիա, 1866. . . . — 50

Պամպուլեան, քամեախ իրեք գործողութինով. Սիւլիւկ. Ռոստով, 1879 . . 1 —

Պատկեր Մեծին Վարդանայ, զինուորական հագուստով. 1 50

Պատմութիւն Արծրունեաց, մեծադիր, 398 եջ. գր. ի Թովմայ Վ. Արծրունւոյ. Պոլիս, 1862 . . . . . . 2 —

Պատմութիւն Եկեղեցւոյ Հայոց յաղիւսակս համառօտեալ ի Մ. արքեպ. Սալլանթեան. Մոսկ, 1862 — 30

Պատմութիւն Խրիմու, հանդերձ աշխարհագրա-

կան և ուսումնական տեղեկութեամբք, գր. ի Յ. Տէր-Աբր. պատկերազարդ տպագր. Թէոդոսիա, 1865 1 —

Պատմութիւն Հայոց, Արիստակիսի Լաստիվերտցւոյ. ընտիր շարադրութ. Վենետիկ, 1844 . . . . . 1 —

Պատմութիւն Հայոց, Յովհ. Տէր-Աբրահամեան, աշխարհաբառ, Գ-րդ տիպ. 24 վիմատիպ պատկերներով. Ռոստով, 1880 . . . 1 —

25 հատ գնողին — 90
50 „ „ . — 75
100 „ „ . — 60

Պատմութիւն Հայոց, Մխիթարայ Այրիվանեցւոյ հրատարակեալ ի Մ. Էմին. Մոսկուա, 1860. . 1 —

Պատմութիւն Հայոց, Փաւստոսի Բիւզանդացւոյ, որ կը պատմէ Խոսրով Բ թագաւորին ժամանակէն մինչև Արշակունեաց թագաւորութեան վերջը. Վենետիկ, 1832 . . . . 2 25

Պատմութիւն տանն Սիսական, Ստեփանոս եպիսկ. Սիւնեաց, ի լոյս ընծայեալ ի Մ. Էմին. Մոսկուա, 1861 3 —

Պատմութիւն տիեզերական Մեծին Վարդանայ բարձրբերդցւոյ, հրատ ի Մ. Էմին. Մոսկուա, 1871 2 —

Պաշտպանութիւն ուղղափառ հաւատոյ ընդդէմ նորաղանդից. Վեն, 1844. 1 —

Ռոլէնի հնախօսութիւն. վեց ընդարձակ հատոր, Եգիպտացւոց, Կարքեդոնացւոց, Ասորեստանեայց, Բաբելացւոց, Մարաց, Պարսից, Մակեդոնացւոց և Յունաց հնախօսութեանց վերայ. 6 հատորն ալ փառակազմ, ոսկեզօծ և պատկերազարդ Վենետիկ, 1825 . . . . . 40 —

Ռոլէնի պատմութիւն Հռովմէական. 6 ընդարձակ հատոր, որ կխօսի Հռովմայ հիմնարկութենէն մին-

չև Հասարակապետութեան վերջը. Թարգմ. Հ. Վըրթան. Ասկէրեան, յաւելմամբ ծանօթութեանց. Վենետիկ, 1817, փառակազմ, ոսկեզօծ . . . . 40 —

Ռուսերէն Պատմութիւն Հայոց Մովսեսի Խորենացւոյ, ընտիր թարգմ. Մ. Էմին, հանդերձ ուսումնական ծանօթաբանութ'մի նորին. Մոսկուա, 1865 . 4 —

— Նոյն, կազմեալ. . . . 5 —

Սալէշույէ, որ է Փրանչիսկոսի Սալեզացւոյ գըրուածքը հոգևոր կենաց կատարելութեան վերայ. Վենետիկ, 1848 . . . . . 1 —

Սահմանադրական ճըշմարտութիւններ, գր. ի Ց. Վարդանեան. Պօլիս, 1863 — 40

Սանդուխտ դշխոյի և կուսի պատարագ. (Ողբերգական բանաստեղծութիւն) Գաբր. Ծերունւոյ Պատկանեան. Զմիւռնիա, 1875 1 25

Սանդուխտ դշխոյի և կուսի միակ դստեր Սանատըրկոյ արքային Հայոց Արշակունւոյ եղբօր Արտաշէս մանկան փրկութիւն կամ գինի տասն աւուրց. Դըրւակ քառեակ, գործ նոյն ծերունւոյ. Ռոստով, 1877 — 50

Սերովբէ վարժապետի Պատկանեան երգք, ի լոյս ընծայեալ յԱւետիքէ Խաչերեանց. Մոսկուա, 1857 — 50

Սեր հայրենեաց, թատրերգութիւն յերկուս արարուածս Գրիգորի Ալթընթօփեան. Ռոստով, 1875 — 50

Սկզբունք պատմութեան հին ազգաց, դպրատան տղոց համար. Վենետիկ, 1848 . . . . — 50

Սրբոյն Պօղոսի եկեղեցւոյ զանգակահարը. Թատերերգութիւն ի չորս արարուածս, Թարգմ. Կ. Ցակէսեան. Պօլիս, 1868. — 80

Վարդան պապին, Վնտ. 1862, հանդերձ կարևոր ծանօթութեամբք . 2 25

Վարդուհի, պարգև փոքրիկ մանուկներին, թրգ. Մարիամու Զուվալեանց, գեղեցիկ ընթերցարան առաջին և երկրորդ դասու աշակերտաց համար Ռոստով, 1874 . . . . — 40

Վէճախաղ գրոսանաց. Պ.-Բուրգ, 1865 . . — 40

Վարժութիւն փոխասաց մանկանց. Պոլիս, 1868 կաշեկազմ. . . . . — 80

Վէմ հաւատոյ գրեալ ի Յակոբ Ա"ծարան Վ. Ջիմառացւոյ. Պոլիս 1733 . . — 25

Վօլթեր, ընթացք աշխարհիս կամ Պապուկին տեսիլքը. Փիլիսոփայական վէպ. Պոլիս, 1867 . . . . — 25

Տանձէյլ. Ճառ յաղագս հնոյն Երուսաղեմի և տաճարին Սողոմոնի, թարգմ.

ի Յովլ. Տէր-Կարապետեան. Երուսաղէմ, 1855 . . . . — 50

Տելեմաք թրգ. Ա. Վ. Գալֆայեան, պատկերազարդ, փառակազմ և ոսկեզօծ, Փարիզ, 1860 . . . 5 —

Տելեմաք տպ. ի Նոր Նախիջևան յամին 1976, երկու հատոր ի միասին կազմեալ . . . . 4 —

Տամարաքէփանութիւն Խ. Վ. Սուրմէլեան. Վենետիկ, 1818. . . . . 2 —

Տրուպադուր, ողբերգութիւն եւրոպական խաղերով, աշխ. ի Յովհ. Սահրատեանց. Պ.-Բուրգ, 1864 1 —

Տօնացոյց Հայաստանեայց սուրբ եկեղեցւոյ. Պոլիս, 1849 կաշեկազմ.. . 2 50

Փետրոսի ազատագրին Աւգոստեայ ինքնակալի առակը, թարգմ. ի Հ. Ն. Հիւրմիւզեան. Վնտ. 1855 1 —

Քերականութիւն գրաբառ լեզուիս Հայոց, նորակարգ ոճով, յօրին. ի Մ. Վ. Սալլանթեան. Մոսկ, 1827. 2 —

Քերականութիւն յունարէն և ռուսերէն Գ. Կուրցիուսի. Մոսկուա, 1874 . 1 60

Քերականութիւն պարսկերէն և հայերէն, համառօտ, մեծագիր, գր. ի Գէորգ դպրէ Գալատացւոյ. Պոլիս, 1826. . . . . . . — 60

Քերականութիւն գաղղիարէն, հայերէն և տաճկերէն, յօրինեալ ի Հ. Ղ. Ցոմիանեան. Վենն. 1843. 5 —

Քնար Հայկական խմբագրութիւն Միք. Միանսարեանց. Պ.-Բուրգ, 1868 փառակազմ 2 50

Քրիստոնէավարդապետում, այն է համառօտութիւն աւետարանական պատմութեան հանդերձ ծանօթութեամբ աշխ. ի Մ. մագիստրոսէ Մսերեանց. Մոսկ, 1861 . — 50

ՅԱՒԵԼՈՒԱԾ.

Անանիայ Շիրակացւոյ, մնացորդք բանից, հրատար. ի Ք. Պ. Պ.-Բուրգ, 1877. 1 —

Исторія Монголовъ по армянскимъ источникамъ, К. П. Патканова. Спб. 1873: выпускъ 1-й 1 —
выпускъ 2-й 1 —

Матеріалы для изученія армянскихъ нарѣчій, изданіе К. П. Патканова, Спб. 1875, выпускъ I **говоръ Нахичеванскій**. 1 30

— выпускъ II, **мушскій діалектъ**. . . . . 1 —

Дневникъ осады Испагани Афганами веденный Петросомъ ди-Саргисъ Гиланенцъ, въ 1722 и 1723 г.—перев. и объясненія К. П. Патканова. Спб. 1870 . . . . . . 1 75

Исторія Монголовъ инока Магакіи XIII вѣка, перев. и объясн. К. П. Патканова. Спб. 1871. 1 —

Армянская географія VII вѣка по Р. Х. (приписывавшаяся Моисею Хоренскому), текстъ и перев. съ присовокупленіемъ картъ и объяснительныхъ примѣч. изд. К. П. Патканова. Спб. 1877 1 80

Драгоцѣнные камни, ихъ названія и свойства по понятіямъ Армянъ въ XVII вѣкѣ, К. П. Патканова. Спб. 1878 . . 2 —

ԿԱՐԵՒՈՐ ԳԻՏԵԼԻՔ

Հեռաւոր քաղաքներէ գիրք ապսպրողները՝ պէտք է վճարելիք փողը կանխիկ յուղարկեն. վասն զի ապառիկ գիրք ուղղողին նամակը անպատասխան կը մնայ։

Ո՛ր և իցէ քաղաք յուղարկելու գրոց ճանապարհի ծախքը գրատունը կը վճարէ, երբ պահանջած գրոց փողին գումարը աւելի լինի ՏԱՍՆ րուբլիէն. իսկ եթէ պակաս լինի, ամենայն ծրարի (посылка) համար 75 կ. կհանուի յուղարկուած գումարէն՝ իբրև ծախք ճանապարհի։

Ց. Տ.-Աբր.

ԾԱՆՈՒՑՈՒՄՆ

Մեր տպարանը գլխաւորապէս Ազգիս օգտակար լի-նելու և նորա մատենագիրներուն ծառայելու նպատակաւ բացուելով, Հարկաւոր կհամարեմք ծանուցանել, որ ամենայն տեսակ գրուածք սիրով կընդունեմք ի տպագրութիւն. իսկ եթէ պատկերազարդ է՝ և ի վիմագրութիւն:

Պայմաններու համար թղթակցող պարոններէն կխնդրեմք հետագայ հինգ գլխաւոր գիտելիքները հաղորդել մեզ.

ա. Թէ քանի՞ թերթի կամ քառորդի վերայ գրուած է տպուելի մատենին ձեռագիրը.

բ. Թէ քանի՞ հատ պիտի տպուի ամբողջ հրատարակութենէն.

գ. — որպիսի՞ թղթի վերայ պիտի լինի տպագրութիւնը.

դ. — որպիսի կողքով, այսինքն կազմած (переплетанный) թէ թղթակազմ (брошюрованный) և

ե. Սրբագրութիւնը մեզի կը յանձնէ՝ թէ կուզենայ որ ճիշդ ձեռագրին պէս տպուի:

☞ Պատասխանի համար երկու փոշթայի մարքա պէտք է ղրկել:

Տէր տպարանի և վիմատպատան ՅՈՎՀ. Տ.-ԱՐԻ.

ԺԱՄԱՆԱԿԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

ԳԼԽԱՒՈՐ ԳԻՒՏԵՐԻ.

Քրիստոսէն առաջ.

2941 Չինացւոց տառերի գիւտը.
2000 Մետաքսի գործածութիւնը.
1700 Եգիպտացւոց մեհենական գրեր.
1350 Բաբիլոնի աշտարակաշինութիւնը.
1200 Դարբնութեան արուեստ.
1150 Տպագրութիւն Չինացւոց մէջ.
1100 Ասորեստանի և Ասիոյ ուրիշ տեղերը սեպաձև նշանագրեր.
800 Արծաթէ ստակի գործածութ՛.
710 Եգիպտոսէն առաջին անգամ թուղթը Եւրոպա կբերուի.
578 Նաւերու համար խարիսխ (якорь).
550 Պարսկաստանի մէջ փոշթայով հաղորդակցութիւն.
210 Այրող հայելին կը հնարէ Արքիմէդը.

160 Չինացիքը բամբակէ թուղթ կշինեն.
110 Չինացիքը կը հնարեն Փարփորէ ամանները.
10 Հռոմայեցիք սապոն եփելը կը հնարեն.
76 Կիկերոնի Տիւռոն ստենագրիրը շուտ գրելու ձեւը կը հնարէ:

Քրիստոսէն յետոյ.

69 Հռովմայ մէջ՝ Ներոն թագաւորի ժամանակ՝ ապակիի (ջամի) առաջին փաբրիկան կշինուի.
95 Չինացիք կտաւի հին կտորներէն թուղթ շինելը կը գտնեն.
210 Հռովմայ մէջ առաջին անգամ լուսամուտներու մէջ ապակի կը դրուի.
300 Մեղրամոմէ ճրագ շինուիլը կը-յիշուի.
400 Եւրոպայի եկեղեցիներու մէջ զանգակի գործածութիւն.
550 Շերամի որթն ու մետաքսը Չինաստանէն Եւրոպա կբերուի.
636 Խամիշէ գրչի տեղ՝ արևմուտքի մէջ փետրագրիչ կգործածուի.
650 Լատինացւոց եկեղեցիներու մէջ երգեհոն գործածուիլը կըսկսի.

807 Չինացւոց պէս՝ Եւրոպայի մէջ թուղթ ստըկի գործածութիւնը կըսկսի.

850 Արաբացիք շաքար շինելը կը հնարեն.

875 Արաբստանի մէջ խահուէի գիւտն ու գործածութիւնը.

1022 Կուիտօ եւրոպացին երաժշտական խազերը կը գտնէ.

1129 Առաջին Արտեզեան ջրհորը կը փորուի Եւրոպայի Արթուա գաւառին մէջ.

1171 Առաջին դրամատունը կըբացուի Եւրոպայի Վենետիկ քաղաքին մէջ.

1202 Իտալացիք արաբացւոց թուանշանները կըգործածեն.

1214 Բարութի գործածութ՛. կըսկսի.

1246 Վենետիկի մէջ վէքսելով պարտք տալը կսկսուի.

1260 Փրանսիայի մէջ առաջին բժշկութեան ուսումնարանը կըբացուի.

1299 Ֆլորենտիայի մէջ ակնոցներ կը շինուի.

1300 Հայմոնդ Լիւլլի հայելին կը հնարէ, այժմեան հայելիներուն նման.

1333 Արաղ շինելը կսկսուի.

1336 Գուտտենպերգ, Ֆաուստ և Շէֆֆէր տպագրութիւնը կը հնարեն Մոգունտիոյ մէջ.

1440 Իտալիոյ մէջ պղնձի վերայ փորագրութիւն.

1450 Առաջին տպուած գիրքը Եւրոպայի մէջ.

1464 Նամակատուն և փոշթայով թղթատարութիւն Փրանսիայի մէջ.

1466 Թիւթիւն ծխելը Եւրոպայի մէջ.

1493 Քրիստափոր Քոլոմբը Ամերիկայէն եգիպտացորեն կըբերէ Եւրոպա.

1500 Ծոցի ժամացոյցը կը հնարուի.

1520 Սպանիոյ մէջ շոկոլաթ խմելոյ սովորութիւն.

1553 Սպանիոյ մէջ շոգիի զօրութեան առաջին շարժողական փորձը կըլինի.

1554 Պօլսոյ մէջ խահուէի խանութ.

1590 Չայ խմելոյ սովորութիւնը կըսկսի Եւրոպայի մէջ.

1638 Դրեբել հոլանդացին ջերմաչափը կը հնարէ.

1643 Թօռիչէլլին օդաչափ կամ ծանրաչափը կը հնարէ.

1650 Առաջին ելեքտրական մեքենան կշինէ Օթոն Գեռիքը.

1677 Յարութիւն անունով հայ մէկը Փարիզու մէջ առաջին սրճարանը կը բանայ.

1752 Ֆրանքլէնը շանթարգելը կը հնարէ.

1782 Ուաթը կը հնարէ առաջին շոգեշարժ մեքենան.

1785 Ջորջ Ստեֆէնսօնը կշինէ առաջին շոգեկառքը.

1790 Ֆրանսիայի մէջ տասնորդական չափերու կշիռները կշինուին.

— Գալվանի կը հնարէ Գալվանեան ելեքտրականութիւնը.

1898 Զէնէֆելդէր վիմագրութիւնը կը հնարէ.

1803 Անգլիացիք մետաղէ գրիչ կը հնարեն.

1808 Ֆուլթօնը առաջին շոգենաւը կշինէ Ամերիկայի մէջ.

1817 Հարբէլսբերգեր կը հնարէ այժմեան արագագրութիւնը.

1820 Բէլլօ կշինէ այժմեան սպիչքաները.

1823 Ֆրանսիացի Բրիւնէլ ճարտարապետը Լոնտոնի մէջ Թէմզի գետնափոր ճամբան կշինէ.

1829 Անգլիոյ մէջ երկաթէ ճամբաներ կշինուին.

1833 Առաջին ելեքտրական հեռագիրը կը հնարէ Գէթթինգը.

1837 Մորզէն կը հնարէ այժմեան թելեգրաֆը:

— Նեփիրն ու Դոգերը կը հնարեն դագերոտիպը.

1839 Թալբոթ անգլիացին թղթի վրայ լուսանկարելը կը հնարէ.

1844 Առաջին թելեգրաֆը կը ձգուի Վաշինգթոնէն մինչև Բալթիմոր քաղաքը.

1845 Կարի մեքենաների շինելը կըսկսուի.

1851 Առաջին Ռեվոլվերը կշինուի.

1863 Լոնտոնի գետնի տակի երկաթէ ճանբան կշինուի.

1866 Ատլանտեան թելեգրաֆը կըշինուի Անգլիայէն մինչև Ամերիկայ.

1868 Հնդկաստանի թելեգրաֆը կը ձգուի Կովկասի վրայէն անցնելով.

1870 Առաջին զրահապատ շոգեկառքը կշինուի Ֆրանսիայի մէջ, պատերազմի համար.

1877 Գրամ Բէլը Ցելեֆօն (հեռախօս) մեքենան հնարեց, որ յետոյ աւելի կատարելագործեց Գոսսէնը Բերլինի մէջ.

1878 Թոմաս Էդիսոն ամերիկացին հնարեց փօնօկրաֆ (ձայնագիր) մեքենան.

1879 Ելեկտրականութեամբ փօնարներ վառելը կը հնարուի.

— Թռչնոց փետուրներէն չուխա (сукно) շինելը կը հնարուի, որ հինգ անգամ թեթեւ է եւ երեք անգամ տաք պահող քան զբուրդի չուխան.

ՏԱՐԵԳՐՈՒԹԻՒՆ

ԵՐԵՒԵԼԻ ԱՆՑՔԵՐԻ

Քրիստոսէն առաջ.

2346 Մեր Հայկ նահապետէն Հայոց տէրութիւնը կը սկսի.

1571 Մովսէս մարգարէի ծնունդը.

1184 Մեր Զարմայր նահապետը Տրոյիոյ պատերազմը կերթայ 10 հազար Հայոց զօրքով.

523 Աստուածաշնչի եօթանասնից թարգմանութիւնը.

149 Վաղարշակ թագաւոր Հայոց.

Քրիստոսէն յետոյ.

33 Երուսաղէմի մէջ Քրիստոսը կը խաչուի.

34 Թադէոս առաքեալը Հայաստան կուգայ.

107 Ոսկեան կուսանքը Հայաստանի մէջ կնահատակուին.

197 Մեր Վաղարշ թագաւորը Վաղարշապատը կշինէ.

257 Մեր Գրիգոր Լուսաւորիչը կը ծնուի.

303 Էջմիածնի մայր եկեղեցին կը շինուի.

406 Հայոց գրերը կը գտնուի Ս. Մեսրոպայ ձեռքով.

420 Փրանսիացւոց թագաւորութեան սկիզբը.

443 Մովսէս Խորենացին եւ ուրիշ թարգմանիչներ.

480 Վահան Մամիկոնեան եւ նորա քաջութիւնները.

539 Քրիստոսի դաստառակին յայտնուիլը.

552 Հայոց նոր թուական.

610 Մահմէտի քարոզութիւնները Մէքքէի մէջ.

622 Մահմէտը Մեդինէ կփախչի և Հիջրէթի թուակ. կսկսի.
862 Ռուսաց թագաւորութիւնը կսկսի.
885 Բագրատունեաց թագաւորութեան սկիզբը.
988 Ռուսները քրիստոնէութիւն կընդունին.
1046 Յոյները կտիրեն մեր Անի քաղաքին.
1079 Բագրատունեաց թագաւորութիւնը կվերջանայ.
1080 Ռուբինեաց տէրութ՛. կսկսի.
1171 Յոյներն ու Հայերը միանալ կփորձին.
1300 Օսմանցւոց տէրութեան սկիզբը.
1311 Սարգիս արքեպիսկոպոս առաջին պատրիարք յԵրուսաղէմ.
1393 Ռուբինեանց թագաւորութիւնը կվերջանայ.
1453 Մէհէմմէտ երկրորդ Կոստանդնուպօլիսը կառնու Յոյներէն.
1480 Ռուսները կազատուին Թաթարաց բռնութիւններէն.
1492 Ամերիկայի գիւտը Քրիստափոր Քոլոմբի ձեռքով.
1517 Լութերի քարոզութիւնը.
1561 Ռուսաստանի մէջ տպագրութիւն կսկսի.

1557 Հայոց մէջ գրատպութիւն.
1605 Շահապասը գերի Հայեր կըտանէ ի Պարսկաստան.
1672 Մեծն Պետրոս կը ծնուի.
1703 Պետերբուրգի հիմնարկութիւնը.
1762 Եկատերինէ երկրորդ՝ թագուհի Ռուսաց.
1768 Ռուսիոյ մէջ թուղթ ստակ.
1780 Խրիմեցի Հայերը Նախիջեւան կգաղթեն.
1794 Օդեսսա քաղաքի հիմնարկութիւնը.
1802 Արագատիպ մեքենան կհնարուի.
1813 Մոսկուայի Լազարեան ճեմարանը կբացուի.
1827 Ռուսները կառնուն Երեւանը.
1831 Պասկեւիչը կառնու Վարշաւը.
1848 Փարիզու ռեվօլիւցիան.
1852 Լուի Նապոլէոն կայսր Փրանս.
1853 Արեւելեան պատերազմը կսկսի.
1860 Կ.-Պօլսոյ Ազգային Սահմանադրութիւնը կհաստատուի.
1867 Համաշխարհական արուեստահանդէս Փարիզու.
1870 Փարիզը Պրուսացիներէն կպաշարուի.
1874 Էջմիածնի Գէորգեան ճեմարանը կբացուի.

1877 Վանի, Էրզրումի, Տիգրանակերտի և փոքր Ասիոյ ուրիշ քաղաքի Հայերը կհալածուին ու կկոտորուին քիւրդերէն.

— Ռուսները կառնուն Բայազիդը, Ղարսը, Արտահանն ու Բաթումը.

1878 Ռուսները կառնուն Էրզրումը. Սան-Ստեփանոյի դաշնագիրը կչինուի (փետրվարին), որոյ 16-րդ յօդուածը Հայոց ազատութեան մասին կը գրուի. Թիւրքիան կպարտաւորի բարեկարգութիւններ անել Հայաստանի մէջ. Բերլինի վեհաժողովը կբացուի, յորում իբրև դելեգաթներ Հայոց կողմանէ կերթան Խորէն-Նար-Բէյ և Մկրտիչ Խրիմեան արքեպիսկ.

— Էրզրումի „Արարատեան" ընկերութիւնը կհաստատուի.

— Կ-Պօլսոյ Հայոց Քաղաքական ընկերութիւնը կհիմնուի, Հայաստանի մէջ բարեկարգութիւններ անելու նպատակաւ։

հարաւ լեզուով. 3-րդ տիպ. Ց. Տէր-Աբր. 223 երես. Ռոստով, 1880. Գինն . . . . 1 —

50 հատ գնողին. — 80

100 „ „ — 60

ՊԱՏԿԵՐԱԶԱՐԴ ԸՆԹԵՐՑԱՐԱՆ բարոյական ուսմանց ազգային վիպակաց և զուարճալի պատմութեանց. Յովհ. Տէր. Աբր. 2-րդ տիպ. Ռոստով, 1880. Գինն . . . . 1 —

50 հատ գնողին —75

100 „ „ —60

ՊԱՄՊՈՒԼԻՈՍ, քոմեդիա իրեք գործողութինով. Սիւլէկ. Ռոստով, 1879. . . . . 1 —

ՀԱՐԻՒՐԱՄԵԱԿ Մոսկվայի Հայոց եկեղեցւոյն, Տեառն Յակոբայ աւագ քհնյի Սուրէնեանց, չորս փօտօգրաֆիքական պատկերներով. Ռոստով, 1879 . 3 —

Донско-Азовскій

Календарь

на 1880 г.

съ многими свѣдѣніями

цѣна 60 коп.

ԳԻՆՆ

ԱՄԵՆԱՅՆ ՏԵՂ.

15

ԿՈՊԷԿ ԱՐԾԱԹ

Ճանապարհի ծախքը Ցպար մը կը վճարէ.

2(059)
0-83

5660

2013 2002

<< Ազգային գրադարան >>

NL0032940